

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"Səs" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

Ilham Aliyev

Səs

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 186 (5906) 10 oktyabr 2019-cu il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

"Azərbaycan Gürcüstan üçün çox önəmlili və ən yaxın tərəfdaslarından biridir"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Gürcüstanın
Baş Naziri Giorgi Qaxariyanı qəbul edib

Şəh 2

Azərbaycanın ən müasir tarixində
sünnətiz qoyan
DAHİ

4

Azərbaycan və Rusiyani
tarixi dostluq əlaqələri
birləşdirir

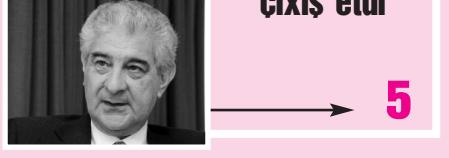
3

50 nəfərlik piketi idarə
edə bilməyənlər xalqın və
dövlətin məsuliyyətini necə
daşıya bilərlər?

5

Əli Əhmədov "Qarabağ
Azərbaycandır!" hərəkatının
yaradılması təşəbbüsü ilə
çıxış etdi

5

10 oktyabr 1993-cü il -
müstəqil Azərbaycan
üçün yeni tarixi mərhələnin
başlangıcıdır

6

"Əli Kərimli və Cəmil Həsənli
Paşinyana Elçibəydən daha
çox xidmət göstərilər"

7

8

"Ermenistanın dini də-
vərlərə verdiyi hörməti
nümayiş etdirmək cəhdini
riyakarlıqlıdan başqa bir
şey deyildir"

8

DSX: Dənizdə itkin
düşmüş balıqları
Vurğun Quliyevin axta-
rışları davam edir

9

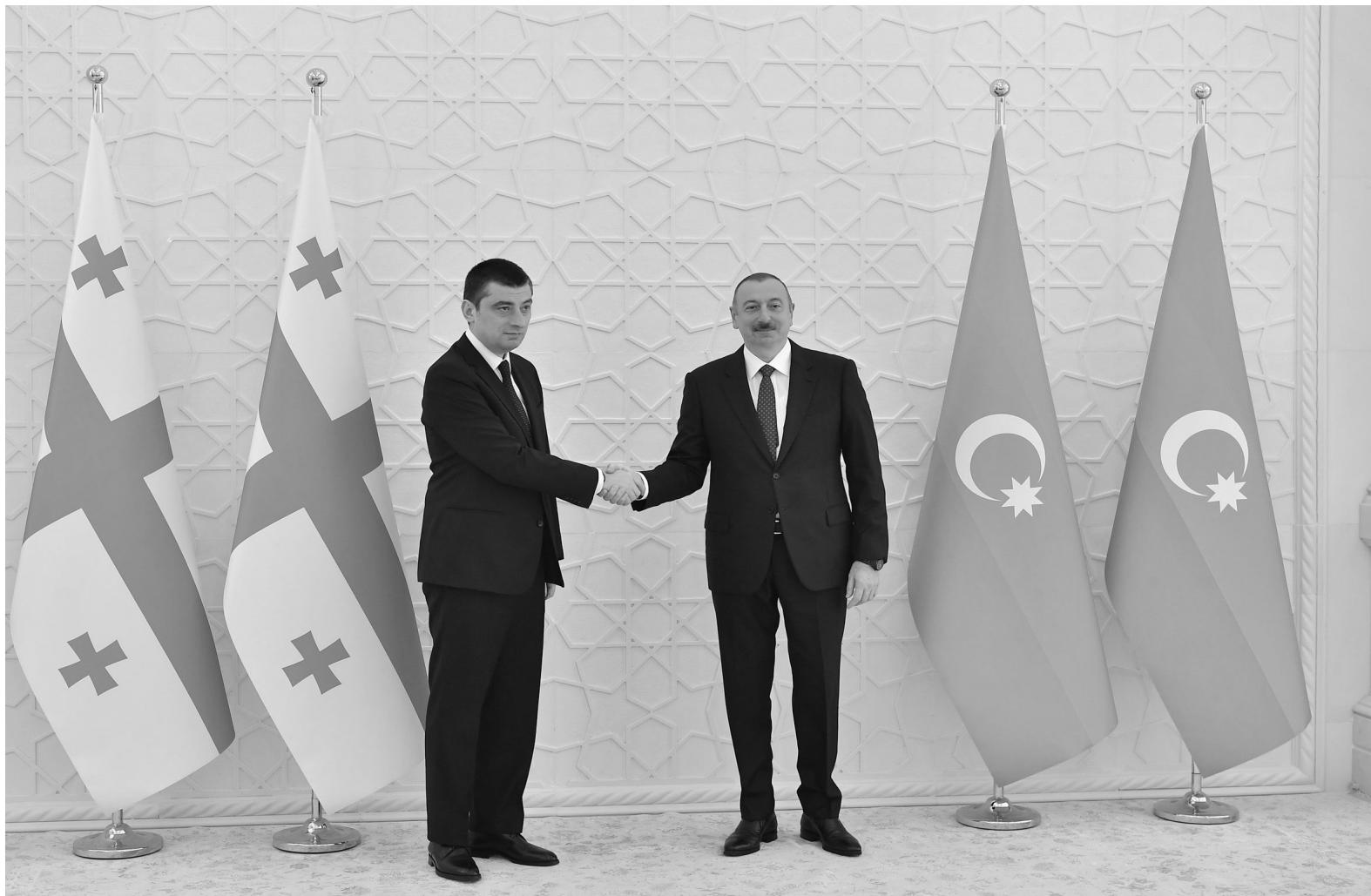
Paşinyan layiq
olduğu cavabı aldı

10 oktyabr 2019-cu il

“Azərbaycan Gürcüstan üçün çox önəmli və ən yaxın tərəfdaşlardan biridir”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Gürcüstanın Baş Naziri Giorgi Qaxariyanı qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrin 9-da Gürcüstanın Baş Naziri Giorgi Qaxariyanı qəbul edib. AZERTAC xəbər verir ki, Baş Nazir Giorgi Qaxariyanı salamlayan Prezident İlham Əliyev dedi:

-Hörmətli cənab Baş Nazir. Sizi Azərbaycanda səmimiyyətlə salamlayıram. Ölkəmizə xoş gəlmisiniz.

İlk növbədə, sizi Baş Nazir vəzifəsinə seçilməyiniz münasibetlə bir daha ürəkden tebrik edirəm, size uğurlar arzulayıram. Siz dəfələrlə Azərbaycanda səfərdə olmusunuz. Mən sizinlə keçirdiyim görüşləri böyük məmənluq hissi ilə xatırlayıram. Bu dəfə siz qardaş ölkənin Baş Naziri kimi Azərbaycana səfər edirsiniz və sizin Baş Nazir kimi ilk xarici səfərinizdir. Bu, bizi olduqca memnun edir. Birinci səfəriniz Azərbaycana edilir və bu, bir daha onu göstərir ki, Azərbaycan Gürcüstan üçün çox önəmli və ən yaxın tərəfdaşlardan biridir. Bizim üçün də Gürcüstan ən yaxın tərəfdaşdır və ən yaxın ölkələrdən biridir. Bizi birləşdirən ortaq tarix, ortaq coğrafi məkan əlaqələrimizin inkişafı üçün gözəl təməldir. Müstəqillik dövründə əlaqələrimiz uğurla inkişaf edib və bu gün bir çox sahələri əhatə edir. Biz beynəlxalq təşkilatlarda bir-birimizin ərazi bütövlüyünü dəstəkləyirik və beynəlxalq təşkilatlardan çərçivəsində uğurlu əməkdaşlıq edirik.

Şadəm ki, iqtisadi sahədə gözəl nəticələr var. Azərbaycan Gürcüs-

tan iqtisadiyyatına sərmaya qoyan ölkələr sırasında ilk yerləddir. Birgə həyata keçirdiyimiz neft-qaz və nəqliyyat layihələri ikiterəflı formatdan çıxıb və qlobal məna daşıyır.

Əlbəttə ki, insanlar arasındaki əlaqələr xüsusü məna daşıyır. Gürcüs-

tanda yaşayan azərbaycanlılar və Azərbaycanda yaşayan gürcüler bu əlaqələrin inkişafında çox önemli amildir. Bir daha siz salamlayıram və "Xoş gəlmisiniz!" deyirəm.

Gürcüstanın Baş Naziri Giorgi Qaxariya:

-Təşəkkür edirəm, cənab Prezident, səmimi və xoş qəbulunuz üçün. Mənim üçün böyük şərəkdir ki, ilk xarici səfərimi məhz Azərbaycana edirəm. Bu, təsadüfi deyil ki, biz ilk səfəri Azərbaycan Respublikasına etdik. Biz bu qərarı ona görə

məsələlərdən çıxış yolu tapa bilər. Səmimi qəbul üçün Sizə bir da-ha təşəkkür edirəm.

Sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Gürcüstanın Baş Naziri Giorgi Qaxariya işçi nahar etdilər.

qəbul etdi ki, düşmənə və dosta sübut edək, Azərbaycan və Gürcüstan arasında heç bir həll olunmayan məsələ yoxdur və ola bilmez.

Mən Sizinle görüşləri xatırlayıram, biz bütün məsələlər ətrafında açıq sohbət edirdik. Bu, mənim üçün böyük təcrübə idi. Siz dediyiniz kimi, Azərbaycan və Gürcüstan ən yaxın dost və qardaş ölkələrdir. Həqiqətən bizim əməkdaşlığımız və tərəfdaşlığımız regional çərçivədən çıxdı və beynəlxalq müstəvəyə yüksəldi, xüsusən iqtisadiyyat, nəqliyyat, ticarət məsələlərində. Gürcüstan və Azərbaycan bir-birini beynəlxalq formatda hər zaman dəstəkləyir. Bizim üçün çox vacib olan məsələdə - Gürcüstanın ərazi bütövlüyünü dəstəklədiyiniz üçün Sizə təşəkkürümüz bildirirəm.

Əlbəttə ki, insanlarımız arasında məhribən, dost münasibətlər də çox mühümdür və vacibdir. Bizim xalqlar arasında əlaqələr uzunəsrli dir və mədəni əlaqələrdir. Bizim xalqlarımız arasında münasibətlərin böyük tarixi var.

Əminəm ki, bugünkü səfərim, bugünkü görüşlərimiz son dərəcə səmərəli olacaq, dosta və düşmənə bir daha göstərəcək ki, Gürcüstan və Azərbaycan arasındaki əlaqələr hər zaman dost əlaqələridir. Onlar arasında həll olunmayan məsələlər yoxdur və onlar hər zaman bütün

İlham Əliyev: "Bizim əlaqələrimiz uğurla inkişaf edir"

Prezident İlham Əliyev İsvəçrənin Kantonlar Şurasının sədrinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 9-da İsvəçrə Konfederasiyası Kantonlar Şurasının sədri Jan-Rene Furniyanın başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. AZERTAC xəbər verir ki, nümayəndə heyətinin üzvləri salamlayan Prezident İlham Əliyev dedi:

-Xoş gelmişiniz. Sizi Azərbaycanda səmimiyyətlə salamlayıram. Əminəm ki, səfəriniz İsvəçrə-Azərbaycan əlaqələrinin gelecek inkişaf üçün önemli addım olacaqdır.

Bildiyiniz kimi, bizim əlaqələri-

miz uğurla inkişaf edir, bir çox sahələri əhatə edir. İlk növbədə, siyasi əlaqələr haqqında demək istərdim. Son 10 il ərzində hər il İsvəçrə ve Azərbaycan prezidentləri görüşür və ikitərəfli əməkdaşlıq haqqında fikir mübadiləsi aparırlar. Davos Dünya İqtisadi Forumunun burada, əlbette ki, xüsusi rolü vardır. Çünkü Forum çərçivəsində bu görüşlər baş verir və bu il də istisna olmamışdır. Bu ilin yanvar ayında İsvəçrə Prezidenti ilə görüşümü xatırlayıram. İki-tərəfli əlaqələrimizin müxtəlif aspektləri geniş müzakirə edilmişdir və əlaqələrimizə yeni təkan veril-

mişdir. Eyni zamanda, deməliyəm ki, dövlət səfərləri da təşkil edilmişdir. Mən İsvəçrədə dövlət səfərində olmuşam və İsvəçrə prezidentləri Azərbaycanda dövlət səfərlərində olmuşlar. Şadəm ki, əlaqələrimiz təkcə siyasi dialoqla mehdudlaşmış, iqtisadi sahədə və sərmayə qoyuluşu sahəsində də yaxşı nəticələr vardır. İsvəçrə şirkəti "Holcim" Azərbaycana yüz milyonlarla ölçülü sərmayə qoymuşdur. Həmçinin Azərbaycan şirkətləri də ölkənizə sərmayə qoyular və bu proses qarşılıqlı xarakter daşıyır.

Beynəlxalq maliyyə qurumları

çərçivəsində də əməkdaşlığımızın xüsusi mənası vardır.

Əlbəttə, münasibətlərimizin ümumi kontekstində parlamentlərarası əlaqələr də önemli yer tutur və əminəm ki, bu əlaqələrin inkişafı ilə əlaqədar sizin səfəriniz çərçivəsində növbəti addımlar atılacaqdır. Bir daha sizi salamlayıram və "Xoş gelmişiniz!" deyirəm.

x x x

İsvəçrə Kantonlar Şurasının sədri Jan-Rene Furniye:

-Çox sağlam, cənab Prezident. Əvvəla, biz Sizin ölkənizə minnətdarıq ki, bizi və nümayəndə heyəti-

mizi səmimiyyətlə qəbul edir. Əlbəttə ki, bu gün səhər-səhər Sizin tərəfinizdən qəbul olunmaqdan böyük şərəf hissi duyuruq. Həmçinin hesab edirik ki, bu, aramızda olan əməkdaşlığı dərinləşdirmək üçün yaxşı bir fırsatdır.

Əlbəttə ki, mənim səfərimin məqsədinin digər bir hissəsi bizim Azərbaycan parlamenti ilə olan əlaqələrimizin daha da təkmilləşdirilməsi və gücləndirilməsindən ibarətdir. Əslində hesab edirik ki, bu, həmçinin iki xalq arasında da böyük bir yaxınlaşmanın əlamətidir. Çünkü bilirik ki, hazırda Azərbaycan öz Dövlət Neft Şirkəti vasitəsilə biz İsvəçrəlilərin gündəlik həyatında dəha yaxından iştirak etməyə başlayıb.

x x x

Prezident İlham Əliyev Ermənistən Azərbaycana təcavüzü nəticəsində bir milyondan artıq soydaşımızın qaçqın və köçkü vəziyyətinə düşdüyü, dövlətimizin qaçqın və köçkünlərin sosial problemlərinin həll edilməsi istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirdiyini qeyd etdi.

İsvəçrə Konfederasiyası Kantonlar Şurasının sədri Jan-Rene Furniye Azərbaycana səfərində məmənunluğunu və ölkəmizdə inkişaf etmiş infrastrukturun şahidi olduğunu bildirdi.

Görüşdə Azərbaycanla İsvəçrə arasında müxtəlif sahələrdə əməkdaşlıq, o cümlədən beynəlxalq təşkilatlar, beynəlxalq maliyyə təsisişləri çərçivəsində əməkdaşlıq məsələlərinə toxunuldu, dövlət idarəciliyinin müxtəlif sahələri üzrə təcrübə münasibəsi aparılmasıın vacibliyi qeyd olundu.

Azərbaycan və Rusiyani tarixi dostluq əlaqələri birləşdirir

Prezident İlham Əliyev Rusiya nümayəndə heyətini qəbul edib

Oktjabrın 9-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakıdakı Rus Kitab Evinin 10 illiyi münasibətilə ölkəmizdə səfərdə olan Rusiya nümayəndə heyətini qəbul edib. AZERTAC xəbər verir ki, qonaqları salamlayan Prezident İlham Əliyev dedi:

-Sizi yenidən görməyimə şadam.

Rusiya Dövlət Dumasının MDB, Avrasiya integrasiyası işleri üzrə və həmvətənlərlə əlaqələr komitesinin sədri Leonid Kalaşnikov:

-Buraya geləndə elə bil, öz evimizə gəlirik.

Prezident İlham Əliyev: Düzdür, belə də olmalıdır. Buyurun, əyleşin. Mən sizi görməyimə çox şadam. Siz bize çox əlamətdar vaxtda gəlmisiniz. Mənim də Rusiyaya səfərim yenice başa çatıb. Tezliklə də MDB sammiti başlayacaq.

Leonid Kalaşnikov: İlham Heydər oğlu, Sizin səfəriniz Rusiyada çox böyük effekt

doğurdu. Sizi açığını deym ki, çox səmimi görüş oldu. Bütün bunlar göstərildi.

Prezident İlham Əliyev: Heç kəs üçün sərr deyil ki, mənim Vladimir Vladimiroviçlə əslində qarşılıqlı hörmət, qarşılıqlı anlaşmaya və əməkdaşlığı dərinləşdirmək cəhdələrinə əsaslanan, mötəber, mən deyərdim ki, dost münasibətlərimiz mövcuddur. Əlbəttə, "Valday" forumuna dəvət olunmaq mənim üçün böyük şərefdir. Forum özü də əhəmiyyətdir, kimin dəvət etməsi də mühümdür. Vladimir Vladimiroviç məni hələ apredə, bizim Pekinde görüşümüz vaxtı dəvət etmişdi. Onda biz çox konstruktiv danışıqlar apardıq və indi Soçi də biz bir növ bu danışıqlarımıza yekun vururduq. Nə barede razılışırıqsa hamısı yerinə yetirilir. Əlbəttə, Prezidentlə görüş çox məzmunlu, səmimi keçdi. Mən buna çox şadam.

Rusiya Dövlət Dumasının komitə sədri Leonid Kalaşnikov Prezident İlham Əliyevin "Valday" Beynəlxalq Diskussiya Klubundakı çıxışının diqqətlə izlənilidiyini və bu çıxışın böyük təessüratlar doğurduğunu

diqqətə çatdırıldı. O, bu səfər çərçivəsində Azərbaycanda fəaliyyət göstərən Rus Kitab Evinin 10 illiyinin qeyd olunacağına bildirdi və bu Kitab Evinin fəaliyyətinə göstərilən dəstəyə görə Azərbaycan tərəfənine minnətdarlığını ifade etdi.

Qonaq, həmçinin Azərbaycanda dövlət səviyyəsində rus dilinə olan qayğının nümunəvi xarakter daşıdığını qeyd etdi. Azərbaycanda 350-dən artıq orta məktəbdə tədrisin rus dilində aparıldığı və ali təhsil müəssisələrində rus bölmələrinin fəaliyyət göstərdiyini məmənunluqla vurgu-

ladi.

Leonid Kalaşnikov, həmçinin Azərbaycan və Rusyanın parlamentləri arasında çox sıx əlaqələrin olduğunu qeyd etdi və Rusyanın Avropa Şurasının Parlament Assambleyasında üzvlüyünün bərpasında Azərbaycan nümayəndə heyətinin göstərdiyi dəstəyin yüksək qiymətləndirildiyini bildirdi.

Görüşdə Rusiya və Azərbaycan arasında elm, təhsil və digər humanitar sahələrdə əməkdaşlığın inkişaf perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparıldı.

10 oktyabr 2019-cu il

Azərbaycanın ən müasir tarixində silinməz iz qoyan DAHİ

Ictimai-siyasi və sosial-iqtisadi həyatının müstəqillik dövrünü yaşayan Azərbaycan yüksək göstəriciləri və nəticələri ilə dünya dövlətləri sırasında qüdrəti ni daha da artırır. Bu gün müstəqil Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə iqtisadi və siyasi mövqeyini daha da möhkəmləndirməsi, beynəlxalq qurumların hesabatlarında islahatçı ölkə kimi yer tutması, dünyanın nüfuzlu təşkilatlarının Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləyən qərar və qətnamələr qəbul etməsi, ölkəmizin seçdiyi yolun düzgün olduğunu təsdiqləyir.

Müstəqil dövlətimizin uğurlarından qururla söz açarken, bu nəqliyyətlərin təməlinin qoyulduğu zaman - Azərbaycan tarixinin silinməz salnaməsi olduğunu qeyd etməliyik. Tarixin silinməz zamanına çevrilən həmin məqamlar müstəqil dövlətimizi təhlükələrdən xilas etdi ve bugünkü dünyada nüfuz qazanmış müstəqil Azərbaycanın adını zirvələrə yüksəltti. Bu tarix - xalqımızı nicata aparan yol - 1993-cü ilin 9 iyun tarixində başlanmışdır. O dövrə siyasi hakimyyətə olanların sərisizliyi üzündən vətəndaş mühəharibəsinə rəvac verildi, milli dövlətçiliyimiz ikinci dəfə məhv olmağın bir addimlılığına getirildi. Belə bir zamanda, xalq milli dövlətçiliyi qorumaq və vətəndaş mühəharibəsinin ağır fəsadlarından qurtulmaq üçün Ümummülli Lider Heydər Əliyevi Naxçıvandan Bakıya dəvət etdi. Ulu Öndər Heydər Əliyev 1993-cü il iyunun 9-da Naxçıvandan Bakıya gəldi. Onun bu qayıdışı Vətənin xilası və xalqın qurtuluşu idi. 1993-cü il iyunun 15-də Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Sədri seçildi. Milli Məclisin 1993-cü il iyunun 15-də keçirilən iclasındakı çıxışında Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətçiliyinin gələcək inkişaf strategiyasını elan etdi və sonrakı illərdə onu həyata keçirdi. Ümummülli Lider Heydər Əliyev 1993-cü il iyunun 15-də Azərbaycanın siyasi hakimyyətinə gəlməsəydi, indi nə Azərbaycandan, nə də ölkəmizdəki bugünkü emin-amanlıqlan və inkişafdan danışmaq olmazdı. Büyyük Şəxsiyyət Heydər Əliyev özü ilə bərabər Azərbaycana siyasi müdriklik getirdi. O, "Əger respublikada ictimai-siyasi sabitlik olmasa, sağlam ictimai-siyasi mühit olmasa, heç bir sosial-iqtisadi programdan, yaxud problemlərin həll edilməsindən söhbət gedə bilməz" deyirdi.

"AZƏRBAYCAN XALQININ MƏNƏ BƏSLƏDİYİ ÜMİDLƏR MƏNİ BU VƏZİFƏNİ ÜZƏRİMƏ GÖTÜRMƏYƏ MƏCBUR EDİBİRDİR"

Sonra hadisələr daha müsbət məcralara yöneldi və müasir müstəqil Azərbaycan Respublikasının tarixində son dərəcə əlamətdər gün olan 1993-cü il oktyabrın 3-də ölkəmizdə keçirilən prezident seç-

"Əgər respublikada ictimai-siyasi sabitlik olmasa, sağlam ictimai-siyasi mühit olmasa, heç bir sosial-iqtisadi programdan, yaxud problemlərin həll edilməsindən söhbət gedə bilməz"

HEYDƏR ƏLİYEV

kilərində Ulu Öndər Heydər Əliyev xalqın 98,84 faiz səsini qazanaraq, Prezident seçildi. Ulu Öndər Heydər Əliyev 10 oktyabr 1993-cü ildə keçirilən andicmə mərasimində deyirdi: "Belə bir yüksək məsuliyyətli vəzifəni öz üzərimə götürərkən, birinci növbədə, Azərbaycan xalqının zəkasına, müdrikliyinə, qüdrətine güvənirəm, arxalanıram. Azərbaycan xalqının mənə bəslədiyi ümidi məni bu vəzifəni üzərimə götürməyə məcbur edibidir. Əmin etmək istəyirəm ki, bu ümidi doğrultmaq üçün əlimdən gələni əsirgəməyəcəyəm". Ümummülli Lider ölkəmizin en yeni tarixinde böyük bir epoxanı özündə təcəssüm etdirən, müstəqil dövlətin iqtisadi-siyasi, sosial, mədəni, elmi əsaslarını yaradan və gelecek inkişafi müəyyənələşdirən inkişaf strategiyasının müəllifi oldu.

"AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI BİR MÜSTƏQİL DÖVLƏT KİMİ ÖZÜNÜ MÜDAFİƏ ETMƏYƏ QADIR ORDUYA MALİK OLMALIDIR"

Ulu Öndər Heydər Əliyev yaxşı bilirdi ki, güclü, nizam-intizamlı ordu yaratmadan, Ermənistandan torpaqlarımıza təcavüzünün qarşısını almaq mümkün olmayacaq. Odur ki, hakimiyətə qayğılarından dərhal sonra bu məsələyə əsas prioritet kimi yanaşmağa, böyük diqqət ayırmağa başladı. Prezident Heydər Əliyev 1993-cü il oktyabrın 10-da andicmə mərasimindəki çıxışında bu barədə danışaraq deyirdi: "Azərbaycan Respublikası bir müstəqil dövlət kimi özünü müda-

fie etmeye qadir orduya malik olmalıdır. Təessüf ki, müstəqillik əldə ediləndən sonra keçən dövrə bu sahədə az iş görülüb. Sülh yolunda addimlarımız nəticə verməsə, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü təmin etmək üçün, respublikanı müdafiə etmek üçün qüdrətli bir ordunun yaradılması bizim əsas vəzifəmizdir".

Bir müddət sonra Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsində atəşkəsin əldə edilməsi ordu quruculuğunda köklü islahatların aparılmasına üçün əlverişli imkan yaradı. Çox keçmədən ölkəmizdə ordu quruculuğu sahəsində ciddi addimlar atıldı. Vahid komandanlığı tabe olan nizami ordu yaradıldı, Silahlı Qüvvələrimiz maddi-tekniki bəzasi gücləndirildi, orдумuz müasir silah və sursatla təmin olundu. Məhz Ümummülli Liderin zəngin siyasi təcrübəsi və yüksək idarəcili bacarığı vətəne olan tükənmə sevgisi Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini təhlükədən qurtardı. Ulu Öndər ölkədə xoas və anarxiyanı, cəmiyyətdə hökm sürən iqtisadiyyasi və mənəvi-psixoloji gərginliyi aradan qaldırdı. Müstəqil Azərbaycan Respublikası möhkəm əsaslar üzərində yeni inkişaf xəttini tutdu. Ümummülli Lider Heydər Əliyev "Müstəqilliyyin qoruması onu əldə etməkdən qat-qat çətindir" məntiqi ilə nəhəng dövlət quruculuğu işlərinə başladı.

"AZƏRBAYCAN XALQI AZADLIĞINI ƏLDƏ ETMİŞ XALQ KİMİ YAŞAYACAQ, ÖZ MÜSTƏQİL DÖVLƏTİNI QORUYACAQ,

SAXLAYACAQ VƏ MÜSTƏQİL AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ƏBƏDİ YAŞAYACAQDIR"

1998-ci il oktyabrın 11-də Azərbaycanda növbəti prezident seçkiləri keçirildi. Ulu Öndər Heydər Əliyev xalqın yüksək feallığı şəraitində keçən seçimlərdə səslerin 76,1 faizini toplayaraq, yenidən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildi. Azərbaycan xalqının Ulu Öndər Heydər Əliyev ikinci dəfə böyük etimad göstərməsi, təbii ki, səbəbsiz deyildi. Heydər Əliyevin ikinci dəfə seçimlərdə bu cür böyük üstünlükle qələbə qazanması qədir bilən xalqımızın Ulu Öndərə, Onun möhkəm siyasi iradəsinə və yüksək nüfuzuna, idarəcilik istedadına olan derin inamından qaynaqlanırdı. Ötən əsərin 90-ci illərinin əvvəllerində Azərbaycan bir çox təhlükələr qarşısında qalandı, məhz Ümummülli Liderin hakimiyətə qayğısı ölkədə köklü dəyişikliklərin baş vermesinə səbəb oldu. Ulu Öndər ölkəmizin inkişaf strategiyasını müəyyəyen etdi, inkişafın Azərbaycan modelini yaratdı.

Müstəqilliyyin əvəzsiz nemət ol-

ÜĞURLA İNKİŞAF EDİR"

Bu gün Azərbaycan regionun, Avropanın və ümumilikdə, dünya ölkələrinin enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində xüsusi əhəmiyyət kəsb edən bir ölkəyə çevrilmişdir. Beynəlxalq təşkilatlar regiondakı bütün layihələrdə Bakının mövqeyini nəzərə alırlar. Ölkəmiz sosial-iqtisadi inkişafın tempinə görə dünya dövlətləri arasında liderlər sırasındadır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev hələ 2003-cü ildə prezident seçimləri ərəfəsində qeyd etmişdi ki, əgər Azərbaycan xalqı mənə etimad göstərərsə, mən Heydər Əliyev siyasetini davam etdirəcəyim. Bu, belə də oldu. Cənab Prezidentin "Şadəm ki, Heydər Əliyev siyaseti Azərbaycanda yaşayır, davam etdirilir, zənginləşir və ölkəmiz uğurla inkişaf edir" deməsi çox böyük əsasla səykiyər. 2003-cü ildən bu günə qədər keçən dövr Azərbaycan sürütlü inkişaf dövrünü yaşamış və dünyada analoqu olmayan iqtisadi templərlə inkişaf etmişdir. Ölkə qarşısında duran bütün vəzifələr icra edilmişdir, 2003-cü ildə və ondan sonrakı illərdə verilmiş bütün vədələr həyatda öz eksini tapmışdır. Prezident İlham Əliyevin uzaq-görən və praqmatik xarici siyaset strategiyasının qanunauyğun neticəsi kimi, Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sisteminin nüfuz və güc dairəsində sürətli irəliləməkdir. Belə ki, həyata keçirilən çoxərflili və balanslaşdırılmış xarici siyaset neticəsində, Azərbaycan regionun en güclü və nüfuzlu dövlətinə çevrilib. Təsadüfi deyil ki, bu gün dünyanın aparıcı dövlətləri və təşkilatları Azərbaycanı Cənubi Qafqazın təhlükəsizlik qarantı adlandırırlar. Tekcə onu demək kifayətdir ki, ölkəmizin iştirakı olmadan regionda heç bir strateji layihə reallaşdırılmır. Həqiqətən də, Azərbaycan son 16 ildə bütün istiqamətlər üzrə böyük uğurlara imza atıb. Ölkə başçısı İlham Əliyev çıxışlarının birində qeyd etdiyi kimi, Azərbaycan dünya miqyasında böyük rəğbet qazanmış bir ölkədir.

Neft kapitalının insan kapitalına əvələməsi strategiyasına uyğun olaraq, humanitar sahələrin inkişafı istiqamətində gərgin iş aparılıb. Təhsil sisteminin daha da təkmilləşdirilməsinə dair tədbirlər həyata keçirilib, dünyanın mətəbər universitetlərində minlərlə Azərbaycan gəncinin təhsil alması üzrə Dövlət Proqramı gerçəkləşdirilib, yeni universitetlər açılıb və təhsildə özəl sektor formalaşdır. "ASAN xidmət" şəbəkəsi, ünvanlı sosial yardım, aztəminatlı ailələrin əlvərilişli şərtlərlə mənzillə təmin olunması və digər layihələr dövlətinə səykiyərən siyasetinin göstəricisidir. Bütün əldə edilən bu və ya digər uğurlar müstəqil Azərbaycanın tarixi nailiyyəti və Ulu Öndər Heydər Əliyevin əsasının qoymuğu inkişaf strategiyasının məntiqi neticəsidir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Ümummülli Lider Heydər Əliyevin siyasi xəttinə sadıq qalaraq, müstəqil ölkəmizi inamlı gələcəyə doğru aparır.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

50 nəfərlik piketi idarə edə bilməyənlər xalqın və dövlətin məsuliyyətini necə daşıya bilərlər?

Əli HƏSƏNOV,
Azerbaijan Prezidentinin
ictimai-siyasi məsələlər üzrə
köməkçisi, şöbə müdürü

Azerbaycan Respublikasında və təndaşların sərbəst toplaşmaqdən azadlığı Konstitusiyanın 49-cu maddəsi ilə və digər qanunvericilik aktları ilə tənzimlənir. Konstitusiyamıza görə, hər kəsin başqları ilə birlikdə sərbəst toplaşmaq azadlığı, müvafiq dövlət orqanlarını qabaqcadan xəbərdar etmək, ictimai qaydani və ya ictimai əlaqə pozmamaq şərtiə, dinc, silahsız yığışmaq, yığıncaqlar, mitinqlər, nümayişlər, küçə yürüşləri keçirmək, piyeklər düzəltmək hüquq vardır.

Azerbaycan hakimiyyətinin sərbəst toplaşmaqdən azadlığına baxışı "cəmiyyətin iradəsi tekə dövlət qurumlarından xalqa doğru deyil, daha çox xalqdan dövlət qurumlarına sirayet etməlidir" fəlsəfəsinə əsaslanır. Bu menada, hakimiyyət hez zaman vətəndaşların sərbəst toplaşmasına, öz fikir və rəylərini açıq ifadə etməsinə mane olmayıb, istər paytaxt Bakıda, istərsə də bölgələrimizdə insanların bir araya gələrək kollektiv düşüncələrini ifadə etməsinə daim şərait yaradıb. Lakin o da nəzəre alınmalıdır ki, hez bir ölkəde ayrı-ayrı qurumların vətəndaşların toplantısı ve nümayiş hüququndan bəhrələnərək istədiyi zaman və istədiyi məkanda aksiya keçirməsi təcrübəsi mövcud deyil. Çünkü bütün dünya ölkələrində hakimiyyət qurumları insanların etiraz hüququna şərait yaratmaqla yanaşı, həm də qanurların tələblərinə əmel olunmasına, aksiyaların təhlükəsizlik və ictimai asayışın temin edilmesine, vətəndaşların dinc yaşayış və istirahət hüququna, nəqliyyatın ahengdar fealiyyətinə maneçilik törətməməsinə və digər məsələlərin həllinə görə də məsuliyyət daşıyırlar. Buna görə Azerbaycanda da, digər ölkələrdə olduğu kimi, təşkilatların siyasi fealiyyət azadlığına, insanların sərbəst toplaşmaq hüququna xüsusi önem verilməsinə baxmayaq, beynəlxalq standartlara uyğun olaraq, aksiyaların təşkil edilməsi proseduru ilə bağlı müyyəyen şərtlər, qadağalar, qanunların pozulduğu təqdirdə isə hüquqi sanksiyalar mövcuddur.

Bütün bunlar sadə reallıqlıdır, siyasetlə meşğul olan hər kəsin bildiyi və bilməli olduğunu gerçəklilikdir. Ancaq çox təessüflər olsun ki, 25 ildən artıqdır ki, Azerbaycanın bir çox radikal müxalifət dairələri, onların sırasında Əli Kərimlinin rəhbərlik etdiyi AXCP bu sadə həqiqəti dərk etmək istəmir, təşkil etdikləri etiraz tədbirlərini cəmiyyətin ümumi maraqlarını, rifahını ifadə edən vətəndaş aksiyası kimi deyil, iştirşəflər və hərc-mərcilik vəsitiesi kimi istifadə etməyə çalışırlar. Müstəqillik dövründə biz dəfələrlə şahid olmuşuk ki, 1990-cı illərdə həmin insanların iştirakı ilə formalılmış stereotiplər, öz məqsədine çatmaq üçün istənilən vasitəni məqbul hesab etmək mərəzi, geniş xalq kütləsinin isteyinə və mövqeyinə hörmətsizlik, dövlət əmlakına ziyan vurmağa çalışmaq və s. xüsusiyətlər radikal və dağıdıcı müxalifətə rəhbərlik edən belə şəxslərin psixologiyasının mühüm bir elementine çevrilib və artıq özünü qeyri-şüuri formada bürüzə verir. Ən

acinacaqlı isə budur ki, öten dövr ərzində ölkəmizdə yüksələn ictimai şüur da bu radikal kolların dağıdıcı instinctlərini sağalda, dəyişə və çəgədaşlaşdırma biləmeyib.

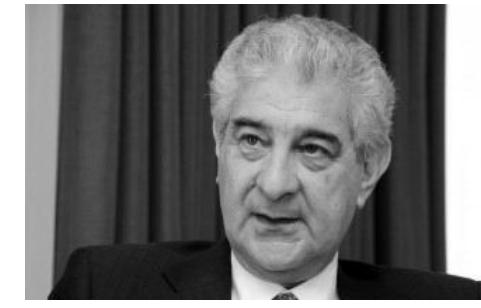
Bəli, bu gün dünya da, Azerbaycan da sürətə dəyişir. Müxtəlif ölkələrdə müxalif qüvvələri siyasi marketing və innovativ texnologiyalar vasitəsilə öz terəfdarlarının sayını, elektoral dəstəyini artırır, özlərinin əmənəvi müxalifət bazasından kənardakı sosial seqmentlərə xıtab edərək hərəkətə getirir və bununla təşkilatlarının rəqabət qabiliyyətini gücləndirirler. Lakin bizim haqqında söhbət gedən müxalifət dairələri dünyada və onun bir parçası olan Azerbaycanda dəyişən reallıqlara qətiyyən adekvat reaksiya göstərə bilmir, öz konstruktiv fealiyyətləri ilə siyasi palitranı zənginləşdirir, keyfiyyət və meziyyətlərini yeniləməkde acizdirlər. Təbib ki, xalq da onların hərəkətlərini görür, təhlil edir, müqayisə aparır və bir daha qəti qənaətə gəlir ki, onun maraq və monafelərinin en ideal təmsilcisi, sosial təkamül prosesindəki bayraqdari bu siyasi düşərgələrdə fealiyyət göstərən şəxslər deyil, məhz Prezident İlham Əliyev və onun iqtidarıdır. Məhz elə bu səbəbdən də müdrik xalqımız radikal müxalif düşərgəsinin nə zamansa dəyişəcəyinə, müasir dövrün tələblərinə uyğun yenidən təşkilatlanacağına inanır, ayrı-ayrı siyasi qrupların özünü "lider" adlandırmadandan zövq alan personalarının sosial şəbəkələrdəki "blocker inqilabları"na biganə yanaşır və onlara hakimiyyət mandati verməyi ağlına belə getirmir. Budur, AXCP-ye sədər olduğunu 20 ilə yaxın bir müddətə, hətta ona etimad göstərmiş partiya funksionerlərini və feallarını öz ideoloji-siyasi məhvərində saxlaya bilməmiş, didişmə, parçalanma və tənzüldən başqa partiyaya hez nə "bəxş etməmiş" Əli Kərimlinin "siyasetçi qabiliyyəti". Elə bu "qabiliyyət"in nəticəsidir ki, Bakı şəhər icra Hakimiyyətinin paytaxtın Lökbatan massivində ayırdığı meydana aparmağa tərəfdar tapmir, patoloji həddə çatmış "tükənmışlık sindromu"nu ört-basdır etmək üçün təyin etdiyi 50 nəfərlik piketi belə doğrudügün təşkil edib keçirə bilmir. Piketin təyin oldunduğu ərazinin etrafında lokal qrupların qarşısında yaratmaq cəhdleri, etrafdan keçən insanlara, polisin qanuni tələblərinə hörmətsizlik, fərqli fikirde olan insanlara qarşı dözümsüzlik və piketdən sonra nümayiş etdirdikləri yolverilməz hərəkətlər, etik normalardan uzaq şurəciliq və s. kimi hərəkətləri görən hər bir vətəndaşda təbii sual yaranır: öz partiyasını və maksimum 50 nəfərin iştirak etməli olduğu bir piketi idarə edə bilməyen "liderlər" xalqın və dövlətin məsuliyyətini necə daşıya bilər? Xalqımız onu da yaxşı bilir ki, bunlar xarici anti-Azerbaycan merkezlərindən aldığı maliyyənin şərisi ilə Azərbaycan hakimiyyətinə "diş qıçayırlar". Ancaq həqiqət budur ki, "qicanan bu dişə" keşkin kariyəsə məruz qalıb, onların stomatoloji müayinə və müalicəsinə böyük ehtiyac var. Belə təşəbbüs, təbib ki, yeni nəsil ireli sürməlidir və yəqin ki, sürəcəkdir. Hakimiyyəti və müxalifəti bütün zamanlarda və bütün ölkələrdə xalq formalaşdırır. Odur ki, siyasi sistemin önemli bir parçası olan müxalifətin Azerbaycanda da yenidən formalaşmasına, günün tələblərinə uyğun olaraq yenilənmesinə, xalqın istək və arzusuna uyğun instituta çevrilməsinə böyük ehtiyac hiss olunur. Ölkəmizi və xalqımızı təmsil edən hər bir siyasi partiyanın gələcək milli müqəddərətəmiz həll edə biləcək effektiv təsisata, ümummilli məsələlərin həlli ilə bağlı rasional təkliflər verə biləcək düşüncə mərkəzinə və təkmil idarəcilik institutuna çevrilməsi, müxalif düşərgənin başdan-başa yenilənmesi, müasir, vətənpərvər, bacarıqlı gənclərin öne çıxmazı ictimai həyatımızın en vacib məsələlərindən biri olaraq qalır.

Əli Əhmədov "Qarabağ Azərbaycandır!" hərəkatının yaradılması təşəbbüsü ilə çıxış etdi

"Prezident İlham Əliyevin Soçi şəhərində Valday beynəlxalq diskussiya klubunda səsləndirdiyi "Qarabağ Azərbaycandır!" mesajı gündəmin əsaslı surətdə dəyişdirilməsinə getirib çıxarılmışdır. Qarabağ münəaqışəsi başlayandan bu günə qədər heç zaman sən-gimeyən vətənpərvərlik əhval-ruhiyyəsi son illərin ən yüksək pilləsine yüksəlib. Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında xalqımızın münəaqışını ədalətli şəkildə nizamlamaq, torpaqlarımızı qeyd-şərtsiz geri qaytarmaq əzminə və qabiliyyətinə inam qat-qat artıb. Əslinde Prezidentin "Qarabağ Azərbaycandır!" çağırışının dövrün milli ideyası statusunu qazanmaqdadır. Yüz minlərlə vətəndaşın bu çağırışa səs verərək onun etrafında toplanması aydın şəkildə müşahidə olunur. Çox keçmədən bu sırada olanların sayının milyonlara çatacağına şübhə etmirməm." Bu fikirlər Azerbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini, Yeni Azerbaycan Partiyası Sədrinin müavini-icra katibi Əli Əhmədovun öz facebook səhifəsində paylaşım etdiyi "Qarabağ Azərbaycandır!" hərəkatı yaradıq" sərlövhəli məqaləsində yer almışdır.

Əli Əhmədov bildirmişdir: "Azerbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunması, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi ölkənin vətəndaşlarını birləşdirən başlıca dəyərlərdən biridir. Milli birlik və vətəndaş həmrəyliyi əhəmiyyətli dərəcədə onun əsasında formalılaşır. Prezident İlham Əliyev Valday beynəlxalq toplantıda "Qarabağ Azərbaycandır!" çağırışını səsləndirməklə qeyd olunan dəyərin milli statusunu daha da yüksəltmiş oldu. İndi biz onu tam qətiyyətlə milli ideya kimi səciyyələndirə bilərik. Yəqin ki bu ən doğru addım və dəyərləndirmə olar.

Xüsusi vurğulanmağa ehtiyacı olan məqam "Qarabağ Azərbaycandır!" mesajı, əgər belə demək mümkündürse, beynəlxalq auditoriyaya, dünya ictimaiyyətinə və təşkilatlarına ünvanlanmışdır. Nə məlum münəaqış, nə onun hələlik aradan qaldırılmamış nəticələri, nə də nizamasalma prosesi Qarabağın mənşəbiyətini dəyişdirmir, dəyişdirə bilməz və dəyişdirmeyecek - Prezidentin bütün dünyaya çatdırıldığı mesajın mahiyyəti məhz bundan ibarətdir. İlham Əliyevin bir çox dövlət başçılarının, coxsayılı beynəlxalq siyasi ekspertlərinin və mətbuat nümayəndələrinin qarşısında cəsarət və qətiyyət nümunəsi sayılı biləcək çıxışının arxasında möhtəşəm gücün dayandığı hez kimdə şübhə yaratır. Bu güc hər şeydən əvvəl xalqın iradəsi, Azerbaycanın silahlı qüvvələrinin döyüş qabiliyyəti, nəyin bahasına olursa olsun torpaqlarımızı işğaldan azad etmək əzmidir. Bu güc eyni zamanda beynəlxalq hüquqa, onun ədalətli mahiyyətinə inamdan irəli gəlir. Mətbuatdan göründüyü kimi, Prezident İlham Əliyevin mesajı bütün lazımı ünvanlara lazımı səviyyədə çatıb. Onu ilk

növbədə və əsas etibarilə Ermənistanda eşidiblər və yəqin ki, gərəklə netice çıxarılar.

"Qarabağ Azərbaycandır!" çağırışının milli ruhu və iradəni inanılmaz dərəcədə yüksəldə bildi. Onun birləşdirici xarakterinin və gücünün davamlı olacağı, ümummilli mahiyyət kəsb edəcəyi şəksizdir. Gözərimizin önündə yeni bir hərəkat yaranır, "Qarabağ Azərbaycandır!" hərəkatı. Hər bir azerbaycanlının, hər bir vətənpərvərin yeri bu hərəkatdadır. İnanıram ki, bu hərəkat əzəmətli bir sebəbə benzəyəcək, bütün Azerbaycan xalqını ehət edəcək. Hər yerdə, kəndlərdə, şəhərlərdə, təşkilatlarda böyük-kicikli hamı "Qarabağ Azərbaycandır!" deyəcək. Xalq öz birliliyini, həmrəyliyini yenə də daha əzmlə, daha qətiyyətlə göstərəcək, daha uca səsə bəyan edəcək. Və bu birliliy pozmağa çalişanlara layiqli cavab verəcək. Təxribat törətmək, sabitliyi pozmaq, ara qarışdırmaq niyəti ilə küçələrə çıxıb yersiz çağırışlar edənlərin xalqdan və onun ideyalarından nə qədər uzaq düşdüyü bəndlərdə daha qabarIQ görünür. Sanki onlar bu ölkənin vətəndaşı, bu milletin övladları deyil. Açıqı belə bir mənəzəri görmək və duymaq həm təssüfləndirici, həm də utandırıcıdır. Təselli verən odur ki, xalqdan ayrı düşüb fərqli, eyni zamanda zərərlə maraqların daşıyıcısı olanları sayı çox deyil.

"Mən hər bir azerbaycanlı "Qarabağ Azərbaycandır!" hərəkatının feal iştirakçısı olmağa səsləyirəm"- deyə, çağırış edən Baş nazirin müavini Əli Əhmədov daha sonra qeyd etmişdir: "Gəlin bir cəsarətli çağırış ilə dünyaya səs salan, milli ruhu yüksəldən, milli birliliyimizi və vətəndaş həmrəyliyini da-ha da gücləndirən Prezident İlham Əliyevin etrafında six birləşək. Qüdrətli, möhtəşəm "Qarabağ Azərbaycandır!" hərəkatı yaradıq, xalqımızın iradəsini, əzmini və qətiyyətini düşmənə nümayiş etdirək. Beynəlxalq birlik, ilk növbədə BMT, ATƏT-in Minsk qrupu, onun həmsədri olan vasitəciler danışçılar prosesində böyük müdriklik, təmkin, eyni zamanda qəti və sarsılmaz mövqə nümayiş etdirən Prezident İlham Əliyevin arxasında möhtəşəm xalq iradəsinin və hərəkatının dayandığına əmin olsun. Dövlətə, millətə sədaqətin, Qarabağ münəaqışının ədalətli həllinə dəstəyin ən mühüm ifadəsini məbunda görürəm."

Azerbaycan 2019-cu il üzrə qlobal rəqabətə davamlılıq reytinqində 11 pillə irəliləyib

Azerbaycan Dünya İqtisadi Forumunun 2019-cu il üzrə qlobal rəqabətə davamlılıq reytinqində 11 pillə irəliləyib. AZERTAC xəber verir ki, ölkəmiz 62,7 bal ile reytinqdə 58-ci yerdədir. Ermənistən 61,3 bal ile siyahida 69-cu, Gürcüstan isə 60,6 balla 74-cü pillədə qərarlaşır. 141 ölkədən ibarət reytinq siyahısının başlıyına ilk yerdə Singapur olmaqla ABŞ, Honkonq, Niderland və İsviçəre daxildir.

Qlobal rəqabətə davamlılıq indeksi 12 göstərici əsasında tərtib olunur. Azərbaycan "bazarın miqyası" istisna olmaqla "əmək bazarı", "biznesin dinamikliyi", "ərzaq bazarı", "infrastruktur", "bacarıqlar", "ictimai institutlar", "innovativ potensial" kimi indekslərdə öten ilə nisbətən irəliləyib.

10 oktyabr 2019-cu il

10 oktyabr 1993-cü il - müstəqil Azərbaycan üçün yeni tarixi mərhələnin başlanğıcıdır

Milli Məclis Sədrinin müavini, YAP İdarə Heyətinin üzvü Bahar Muradovanın yap.org.az-a müsahibəsi

- Bahar xanım, müstəqil Azərbaycanın tarixində oktyabr ayı bir neçə əlamətdar hadisələrlə yaddaşımıza həkk olunub. Onlardan biri də müstəqil Azərbaycanda ilk dəfə prezident seçilən Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 26 il əvvəl, oktyabrin 10-da andicmə mərasiminin keçirilməsidir. Həmin tarixi hadisə barədə fikirlərinizi bilmək istərdik.

- Bu tarixi hadisənin əhəmiyyətinə toxunmazdan önce, Azərbaycanın xilaskarı olan Heydər Əliyevin 98,84 faiz seçici səsi ilə ilk dəfə ölkə prezidenti seçiləsinə qədər olan dövrə qısa ekskurs etmək lazımdır. Mən SSRİ-nin dağılmasından sonrakı illeri nəzərdə tuturam. O zaman bütün dünyada gedən proseslər Azərbaycanın daxil olduğu Cənubi Qafqaz regionunda da ciddi kataklizmlər doğurmuşdu. Sovet İttifaqının süqtunu müşayiət edən separatçılıq meyilleri, etnik qarşıdurmalar və silahlı münaqişələr müstəqilliyini bərpa edən bəzi ölkələrin suverenliyini, ərazi bütönlüyünü de sual altına almışdı. Eyni təhlükə ilə üzləşən Azərbaycan elan olunmamış mühərribəyə cəlb olunmuşdu, təcavüzkar Ermənistən torpaqlarımızın işğalını həyata keçirməkdə davam edirdi.

Həmin dövrə çevriliş yolu ilə hakimiyyətə gəlmış, AXC-"Müsəvət" cütlüyünün ordु quruculuğunda və dövlət idarəciliyində, habelə xalqın müdafiə qabiliyyətini mühərribə şəraitində olan ölkənin təhlükəsizliyinə yönəltmək sahəsində heç bir iş görməməsi nəticəsində Azərbaycanı nəinki müstəqilliyin itiriləməsi, ümumiyyətə, parçalanma təhlükəsi ilə üz-üzə qoymuşdu. Belə bir çətin dövrə xalqın təkidlə tələbine və çağırışına biganə qalmayan Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıtması dövlətçiliyin xilası yönündə mühüm addım oldu. Belə ki, 1993-cü ilin iyunun 9-da Bakıya qayıdan Ümummilli Lider həmin ayın 15-də parlamentin sədri seçildi. Dörd ay sonra isə, yəni oktyabrin 3-də keçirilən və xalqın seçki məntəqələrinə misli görünməmiş izdihamlı axını ilə müşaiyət olunan president seçilərində Heydər Əliyev çox yüksək nəticə ilə dövlət başçısı seçildi. 10 oktyabr 1993-cü il tarixində isə dövlət başçısı kimi andicmə mərasimi baş tutdu və rəsmi olaraq öz vəzifəsinin icrasına başladı. Bu təqvim doğrudan da müstəqil Azərbaycan tarixində eə bir əlamətdar gündür ki, biz hər il keçidkən onun əhəmiyyətini daha da dərindən dərk edirik.

- Qeyd etdiyiniz kimi, həmən tarixi hadisəyə qədər Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ikinci dəfə Azərbaycanda hakimiyyətə qayıdışı baş tutmuşdu. 10 oktyabra qədər olan 4 ay ərzində Ulu Öndərin gördüyü iş-

Ierdən bəhs etməyinizi xahiş edirik.

- Təessüf hissi ilə qeyd edim ki, həmin dövr ictimai-siyasi və sosial-iqtisadi baxımdan çox mürekkeb və gərgin keçmişdi. Əvvəlki dövlət başçısı öz postunu tərk etmiş, hakimiyyətdə yüksək vəzifədə çalışanların bir çoxu isə öz vəzifələrini icra etməkdən imtina etmişdir. Üstəlik, ələcsiz qaldıqları üçün Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlməsinə razılıq verənlər daha sonra hər vəchle çalışırdılar ki, parlamentin sədri seçilən və daha sonra prezidentin səlahiyyətlərini icra edən Ümummilli Lider Azərbaycan dövləti üçün görülməsi vacib olan işləri həyata keçirə biləsin. Onlar bununla da gələcək tarixi qınaqdan və məsuliyyətdən özlərini siğortalamaq isteyirdilər.

Ulu Öndərin üzərində olan tarixi məsuliyyət isə çox böyük idi. Vəziyyət ele getirdi ki, o, prezidentin səlahiyyətlərini öz üzərinə götürməklə yanaşı, Ali Baş Komandan vəzifəsini də icra etməli oldu. Mövcud olmayan bir ordu-nun komandanlığını yerinə yetirməyin nə dərəcədə ağır olduğunu təsəvvür etmek, mənə elə gelir, o qədər də çətin olmaz. Qarşida ayrı-ayrı siyasi qruplaşmaların nəzarətində olan silahlı dəstələri bir araya getirmek, onları vahid komandanlıq altında birləşdirmək, dövlətin və vətəndaşların təhlükəsizliyini təmin etmək kimi məsuliyyət vəzifələr dayanırdı.

Belə bir şəraitde bəzi vacib qanunların qəbul edilməsi, xüsusi nəzərdə tutulan prezident seçilərinin hazırlığın aparılması, bu seçilərin müasir standartlara uyğun şəkildə keçirilməsi, legitim prezident hakimiyyətinin formalasdırılması həmin dövr üçün prioritət məsələ idi.

Xatırladım ki, Ümummilli Lider həmin vaxt yaranmış gərgin və mürekkeb vəziyyətdən çıxış yollarını arayırdı. Məsləhətlişmə üçün O, ilk olaraq siyasi partiyalara müraciət etdi. Heydər Əliyev çətinliklə də olsa, bütün siyasi qüvvələri dinləməyi özüne borc bilirdi. Bununla həm də 1992-ci

ilin noyabrında yaratdığı Yeni Azərbaycan Partiyasının sədri, bir siyasi partiya lideri kimi Heydər Əliyev siyasi mədəniyyətin formalaşması üçün elindən gələn etdi. Problemlər çox olsa da, Ulu Öndər hüquqi dövlət quruluğu prosesində vacib olan işlərin öhdəsin-dən lazıminca gələ bildi.

Bununla yanaşı, qeyd etmək lazımdır ki, prezident seçimlərinə qədər Heydər Əliyev həm ordu quruculuğunda, həm iqtisadi tənzüzlün aradan qaldırılmasında, həm də vətəndaş təhlükəsizliyinin və insan hüquqlarının təmin olunması istiqamətində çox ciddi addımlar atıldı.

Bu addımların atılması da xalqda öz gücünə, öz potensialına inamı formalaşdırıldı. Ən azı ona görə ki, Ulu Öndər Azərbaycanda ikinci dəfə hakimiyyətə gələn dövrə qədər xalqın gələcəyə, sabaha ümidi az idi. Bu mənada, düşünürəm ki, o dövrə Heydər Əliyevin ən böyük xidməti xalqın öz gücünə inamını bərpa etməsi oldu. Öz gücünə və potentialına inanan xalq təbii ki, seçidiyi liderin arxasında getməyə, qaldırıldığı bayraqın altında birgə addımlamağa, dövlət və dövlətçilik üçün bütün çətinlikləri aşmağa hazır idi. 3 oktyabrdə keçirilən seçimlər isə bir sınaq idi. Bu sınaqdan xalq özünənəm hissi ilə, Heydər Əliyev isə qalib lider kimi çıxdı. Bu sınağın nəticələri isə 10 oktyabrda keçirilən möhtəşəm andicmə mərasimi ilə təsdiqləndi. Həmin tarix Azərbaycanda sabitliyin, tərəqqinin, əmin-amanlığın, dinamik inkişafın başlanğıcı oldu. Prezident kimi rəsmi olaraq səlahiyyətlərinin icrasına başlayan Ulu Öndərin qısa müddət ərzində görüyüyü işlər isə xalqın öz seçimində yanılmadığını sübut etdi.

- **Bahar xanım, həmin tarixi hadisədən sonra xalqda gələcəyə inam yaradan bu işlər barədə bir qədər geniş danışmağınızı istərdik.**

- Əvvələ, bir məqamı xatırladım ki, istənilən siyasi liderin uğur qazanmasının şərtləri var. Təbii ki, onun mensub olduğu xalqın, millətin keçidiyi yol, həmin siyasi liderin yetişdiyi dövr, siyasi liderə tələbatı şərtləndirən əsas məsələlər burada mühüm rol oynayır. Bu baxımdan, təsadüfi deyildi ki, xalqın mütləq eksəriyyəti həmin dövr üçün Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xilaskarlıq missiyasını layiqincə yerinə yetirəcəyinə inanırdılar. Bu inam da Ulu Öndərin keçidiyi ömr yolu, onun fealiyyəti ilə əlaqədar idi. Çünkü O, bütün həyatını canından da çox sevdiyi xalqına xidmətə həsr etmişdi. Azərbaycana ilk dəfə rəhbərliyi dövründə, Üstəlik, So-

vet İttifaqının rəhbərliyində təmsil olunduğu zaman Heydər Əliyev bütün ölkə miqyasında mühüm və yüksək vəzifələrdə təcrübəsi, SSRİ-ni və Azərbaycanı əhatə edən daxili və xarici mühit haqqında məlumatlı olması Onun liderlik məhərətini şərtləndirirdi. Digər tərəfdən, təmsil etdiyi xalqı yaxşı təniyan Heydər Əliyev onun mentalitetinə, milli-mənəvi dəyərlərinə, keçidiyi tarixi yola, yaratdığı bütün irsə bələd idi. Bütün bunların doğurduğu müsbət keyfiyyətlər də Ümummilli Liderin şəxsiyyətində cəmləşmişdi.

Bu baxımdan, həmin dövrə Onun şəxsiyyətində olan inam bircinci və həllədici məqam idi. Xalqın üzünü Heydər Əliyevə tutmasının, Onu xilaskar rolunda görməsinin əsas səbəbi birmənalı olaraq Onun şəxsiyyəti ilə bağlı idi. O, bütün gərgin vəziyyətlərdən çıxış yolu doğru müəyyənləşdirən, heç bir zaman qətiyyətli mövqeyindən geri çəkilməyən, həyəcana və emosiyaya qapılma-yaraq, hər kəsi dinləyərək soyuq-qanlı bir şəkildə lazımi qərarı qəbul etmək iqtidarındən olan böyük döha idi. Məhz bu səbəbdən xalqımız Azərbaycanı xilas edəcək yeganə şəxsiyyətin məhz Heydər Əliyev olacağına inanırdı və bu seçim de özünü doğruldu.

Bir daha qeyd edim ki, Ulu Öndər müstəqilliyinə yenice qovuşmuş Azərbaycanın çox çətin dövründə dövlət başçısı seçildi. Beynəlxalq hüququn bütün principlərini pozan təcavüzkar Ermənistən ərazilərimizin işğalını davam etdirirdi. Təbii ki, bu vəziyyətdə bir prezident və Ali Baş Komandan kimi Heydər Əliyev işgal prosesini dayandırmaq, döyüş meydanında Azərbaycanın üstünlüyünü təmin etmək, atəşkəsə nəil olmaq, həmçinin daxilde sabitliyi təmin etmək üçün çox ciddi və tarixi addımlar atdı. Prezident seçimdikdən dərhal sonra Vətənin müdafiəsi üçün Azərbaycan xalqına müraciət edən Ümummilli Lider vətəndaşlarının, o cümlədən gənclərin kütləvi şəkildə ordu sıralarına qoşularaq, torpaq uğrunda döyüşlərə atılmasına nail oldu.

Beləliklə, döşəmənin döyüş meydanında məglubiyəti ilə müşayiət olunan hərbi əməliyyatların, o cümlədən Azərbaycanın hərb tarixində, ümumiyyətlə, Qarabağ mühərribəsi dövründə həllədici hesab edilən Horadız əməliyyatından sonra işşalçı tərefin atəşkəsə sazişini imzalamağa məcbur qalması Ümummilli Lider Heydər Əliyevin qısamüddətli fealiyyətinin konkret nəticəsi idi. Atəşkəsə əldə edildikdən sonra sosial-iqtisadi inkişaf, dövlət quruluğu yönündə atılan addımlar Azərbaycanın sonrakı inkişafına təkan oldu, uzaqgörən və müdrik siyasetin uğurunu şərtləndirdi.

- 10 oktyabr 1993-cü il tarixindən sonra Ulu Öndərin ölkə-

mizin gələcək inkişafı üçün daxili və xarici siyaset sahəsində atlığı addımlar haqqında nə deyə bilərdiniz?

- Təbii ki, dövlət başçısı kimi səlahiyyətlərinin icrasına başlayandan sonra Ümummilli Lider daxili siyasetlə yanaşı, xarici siyasetdə bir çox uğurlara imza atdı. Azərbaycanın mövqeyini gücləndirmək üçün həmin dövrə ölkəmizə səfərə gələn bütün qonaqlara, habelə özünün xarici səfərlərində görüşdüyü yüksək vəzifələşsələr hər fürsətdə Azərbaycanın ağrılı problemi olan Ermənistən-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münəqışəsi ilə bağlı müfəssəl məlumat verirdi. Eyni zamanda Azərbaycanın haqlı mövqeyini beynəlxalq aləmə çatdırmaq üçün, dövlətimizin BMT-nin bütün qurumları ilə fəaliyyəti genişləndirildi, beynəlxalq təşkilatlarla qarşılıqlı əlaqələr yaradıldı.

Bunun nəticəsində ölkəmiz Ermənistən-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münəqışəsi ilə bağlı döyüşdürücü mənşətənərək, hər fürsətdə Azərbaycanın enerji resurslarının istismarı üçün dünyaya açıq olduğunu da nümayiş etdirdi.

Beləliklə, Heydər Əliyev şəxsiyyəti təkcə Azərbaycan üçün deyil, bu bölgədə maraqlı olan beynəlxalq güçlər üçün də əsas figur rolu oynayır. Onlar öz maraqlarını təmin etmək istəyir, Ulu Öndər isə böyük siyasi ustalıqla və müdrik gedişlərə qarşılıqlı maraqların təmin olunması, ən əsası da Azərbaycanın mövqeyinin gücləndirilməsi, dövlətimizin maraqlarının öne çıxarılması yönündə çalışır. Son nəticədə Heydər Əliyev böyük işlər görməyi bacardı. Belə ki, dünyadan nəhəng aparıcı xarici şirkətləri mühərribə gedən, ərazisinin bir qismi işğal altında olan bir ölkəyə milyardlarla sərməyə qoymağa razı oldular.

1994-cü ilin sentyabrında "Əsirin müqaviləsi"nin imzalanmasından sonrakı prosesdə əsas ixrac neft kəməri təkcə Azərbaycan neftinin xarici bazarlara çıxaran boru deyil, həmçinin ölkəmiz və bölgemiz üçün bir "təhlükəsizlik kəməri" rolunu oynadı. Ulu Öndər məhz belə nəhəng və tarixi önem daşıyan layihələrin müəllifidir. Əgər o, böyük ustalıqla, peşəkarmasına həmin prosesi o dövrün çətinlikləri içərisində keçirib sona çatdırmasayıd, təbii ki, Azərbaycan bugünkü uğurlarına nail ola bilməzdı. "Əsirin müqaviləsi"nin imzalanmasının 25 illiyi ilə bağlı tədbirdə çıxışında dövlət başçısı İlham Əliyev də həmin tarixi hadisənin önemini xüsusi vurgulayıb. Onu qeyd edim ki, illər ötdükçə tarix bu xidmətləri daha yüksək qiymətləndirəcək.

10 oktyabr 1993-cü il - müstəqil Azərbaycan üçün yeni tarixi mərhələnin başlanğıcıdır

Milli Məclis Sədrinin müavini, YAP İdarə Heyətinin üzvü Bahar Muradovanın yap.org.az-a müsahibəsi

Əvvəli-Səh-6

- Bahar xanım, sonda dövlət başçısı seçildikdən sonra Ümummilli Liderin müstəqil Azərbaycanın dövlətçiliyin inkişafında və siyasi sistemində hansı yeniliklərin müəllifi olduğu barədə danışardınız.

- Məlum olduğu kimi, Heydər Əliyev hakimiyətə gələnə qədər müstəqil Azərbaycanda bir neçə dəfə hakimiyət dəyişikliyi olmuşdu. Hakimiyət yeni gələnlər özündə əvvəlkilərin göründürkəri işi gözdən salmağa çalışır, gedənlərə qarşı mübarizə aparmaqla məşğul olurdular. Amma Ulu Öndər yüksək siyasi mədəniyyət nümunəsini ortaya qoymaqla Azərbaycanda siyasi proseslərin bir an belə dayanmasına imkan vermedi. Belə ki, Heydər Əliyev 1993-cü ildə dövlət başçısı seçiləndən sonra Azərbaycanı uğurumun kənarına gətirmiş dairələrin cəmləşdiyi siyasi partiyaların üzvlərinə, onun rəhbərlərinə heç bir manə törədilmir, üstəlik, onlara sərbəst şəkildə fəaliyyət göstərmək imkanı yaradılır. Azərbaycan hakimiyəti qarşı müxalifətdə olsalar da, Ümummilli Lider öz opponentlərinə qayğı ilə yanaşırırdı.

Digər tərefdən, Heydər Əliyev xalqa öz gücünə istinad etmeyin, onun məqamlardan yeganə çıxış yolu olduğunu təlqin edə bildi. Separatçıların fəaliyyətinə, silahlı mübarizə yolu ile hakimiyəti qəsb etmek ənənəsinə birdəfəlik son qoydu. Azərbaycandakı siyasi qüvvələrə hakimiyətə gəlməyin yeganə qanunun ədalətli seçimlər olduğunu göstəre bildi.

İki il sonra, 1995-ci ilin noyabrında ilk parlament seçimləri, ilk Konstitusiyamızın qəbulu üçün ümumxalq səsvermesi keçirildi. Bu proseslər ictimai-siyasi sahənin təmin olunmasında əssas amil rolunu oynadı. Buna nail olmağın əsasında isə Ümummilli Liderin siyase-

Polşada Azərbaycan filmi nümayiş olunacaq

Polşada fəaliyyət göstərən "Mədəniyyət Tanıtma Mərkəzi" (Centrum Promocji Kultury) oktyabrın 18-də Azərbaycan istehsallı olan "Əbədi ezamiyət" sənedli filmini nümayiş etdirəcək. AZERTAC xəber verir ki, filmin nümayışı Azərbaycanın Polşadakı səfirliliyinin dəstəyi ilə həyata keçiriləcək. Film Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin beynəlxalq məqyasda tanıdlaması məqsədilə 1919-cu ilin yanvarında parlamentin sedri Əlimerdan bəy Topçubaşovun rəhbərliyi ilə Paris Sülh Konfransına ezam olunmuş nümayəndə heyətinin tələyindən bəhs edir. Ekran əsəri xalqımızın dünyəvi və demokratik dəyərlərə XX əsrin əvvəlindən sahib olduğunu göstərir. Filmə giriş pulsuzdur.

"Əli Kərimli və Cəmil Həsənli Paşinyana Elçibəydən daha çox xidmət göstərirlər"

Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyası (AXCP) və Milli Şura dünən keçirilən piketdə "Sərbəst toplaşmaq haqqında" qanunun tələblərini kobud şəkildə pozub. Piket təyin olunmuş yerdə deyil, orta məktəbin qarşısında dərs prosesi pozmaqla, şagirdlərin və valideynlərin hərəkətinə manə töötəmkələ keçirildilər". Bu fikirləri Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) icra katibinin müavini, Milli Məclisin Komitə sedri Siyavuş Novruzov deyib.

YAP icra katibinin müavini bildirib ki, öncədən bu məsələlərlə bağlı Milli Şuranın təşkilatçılara xəbərdarlıq edilmişdi: "Piketin piket, mitinqin miqyası, yürüşün yürüş qaydası var. Əger sən yürüş keçirmek isteyirsənə, müraciət ele ki, yürüş keçirmək isteyirəm. Buna yer ayrılsın. Yoxsa yaxınlaşda yerləşən məktəbin etrafında piket keçirmək o ınsanların hüquqlarını pozursan... Öz hüququndan istifadə etməklə, başqasının da hüququnu pozursan", deyə icra katibinin müavini sözlerinə əlavə edib".

Siyavuş Novruzovun sözlerinə görə, piketdən açıq-aşkar görünürdü ki, baş verənlər təxribata hesablanmış məsələlərdir: "Qadınlar asayı qoruyanları təhqir edib aşağılayaraq pis sözlər deyirdilər ki, polisin hər hansı biri onlara qarşılıqlı olaraq kobudluq etsinlər. Ancaq polislər səbr nümayiş etdirirək, onların provokasiyasına getmədilər. Bir dəstə qadını başına yiğib piket keçirtmək, yaxud da, qarşılıq yaratmaq nə deməkdir?! Bunların hamisi təxribata hesablanmış məsələlərdir".

YAP rəsmisi piket təşkilatçılarının aksiyada iştirak etməməsinə də müna-

sibət bildirib: "Piketin təşkilatçıları olan Milli Şura və AXCP-nin rəhbərliyindəki Əli Kərimli, Cəmil Həsənli və digərləri seyri mövqə tutub aksiyaya gəlmədi. O adamları təxribat törətməyə göndərmişdilər ki, polis tərəfindən saxlanılsınlar və bunlar da bəyanat yaysınlar. Hətta piketin özündə Paşinyana haqq qazandırıldılar. Bu gün Əli Kərimli və Cəmil Həsənli Paşinyana Elçibəydən daha çox xidmət göstərirlər. Vaxtında Elçibəyə Paşinyana göstərdikləri xidmətdən göstərəydi, bilmək olmadı, bu məsələlərin axırı necə olacaqdı! Azərbaycanda Paşinyanın nümayəndəsi, belə də səfiri kimi çıxış edirlər. Bunların xislati və əməlləri budur".

Qeyd edək ki, dünən Milli Şuraya saat 15:00-dan 16:00-dek Bakı şəhər meriyanının inzibati binası ilə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti arasında yerləşən ərazidə piket keçirmək icazəsi verilsə də, təşkilatçılar şəhərin digər küçələrində etiraz aksiyalarına cəhd etsələr də buna imkan verilməyib.

Dağlıq Qarabağın azərbaycanlı icması Şuşadakı məscidin ermənilər tərəfindən "təmir-bərpası"nı pisləyən bəyanat yayıb

Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ bölgəsinin azərbaycanlı icması Şuşadakı Yuxarı Gövhər ağa məscidinin ermənilər tərəfindən "təmir-bərpası" ilə bağlı bəyanat yayıb.

AZERTAC xəber verir ki, bəyanatda işgal olunmuş Azərbaycan torpaqlarında xalqımıza məxsus mədəni, tarixi və dini irsi məhv edən Ermənistən Şuşada Yuxarı Gövhər ağa məscidinin "təmir-bərpa"ından sonra təxribat xarakterli "açılış"na hazırlaşlığı bildirilir. Qeyd edilir ki, bu, işğalçı Ermənistən və onun əlaltısı olan cinayətkar rejimin işgal olunmuş ərazilərimizdə həyata keçirdiyi qeyri-qanuni fəaliyyətin dəha bir bariz nümunəsidir.

Bəyanatda deyilir: "Məlum olduğu kimi, Qarabağ xanı İbrahim xanın qızı Gövhər Ağanın (Gövhərnisə bəyim) adını daşıyan Yuxarı Gövhər ağa məscidi Gövhərnisenin maddi dəstəyi ilə qoşa minarəli formada atası İbrahim xanın yararsız hala düşməş məscidinin yerində şüsalı memar Səfixan Qarabağı tərəfindən 1883-cü ildə inşa edilib.

Məscidin "təmir"dən sonra "açılış"ı Ermənistən beynəlxalq ictimaiyyəti aldatmaq üçün planlaşdırıldığı növbəti ucuq bir şoudur. Ermənistən bununla dünyada özünü tarixi abidələrə "qayğı" ilə yanaşan bir ölkə imicində təqdim etməyə çalışır. Ermənistən həqiqətən tarixi abidələrə bu qədər hörmətlə yanaşırsa, onların bərpasında maraqlıdır, onda nəyə görə xalqımıza məx-

sus yüzlərlə mədəni, tarixi dini abidələri məhv edir? Şuşada vaxtilə mövcud olmuş digər məscidlərin, kilsələrin və digər abidələrin izləri nəyə görə erməni vandalları tərəfindən yer üzündə silinməkdədir? Şuşanın əzəli yeri sakınları olan azərbaycanlılar oradan qovulduqları halda, Yuxarı Gövhər ağa məscidindən kimlər istifadə edəcək?

Bizi ağrıdan həm də odur ki, erməni qəsbkarları xalqımızın bu memarlıq incisinin arxitekturasını dəyişərək, məscidi "fars məscidi" kimi qələmə verməyə çalışırlar. Bu, bir daha Ermənistən işgal olunmuş ərazilərdə azərbaycanlılara məxsus mədəni irsin uğurlanması, izinin itirilmesi və silinməsi ilə məşğul olduğunu göstərir. Yuxarı Gövhər ağa məscidini "fars məscidi" elan etmək Ermənistən tarixi saxtalasdırır, onu yenidən yazmağa çalışır. Bu, həm də bir daha Ermənistən işgal olunmuş ərazilərdə saxtalasdırır, onu yenidən yazmağa çalışır.

Mətbuatda yer alan məlumatə görə, Yuxarı Gövhər ağa məscidinin "təmir-bərpa" işləri İranın "Part Saman Cahan" şirkəti tərəfindən aparılır. Bu, biz məcburi köckünləri məyus edir. Biz bunu Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ bölgəsinin azərbaycanlı icmasına və ümumən Azərbaycan xalqına qarşı sayışlıq kimi dəyişəndiririk. Biz, Dağlıq Qarabağ bölgəsinin azərbaycanlı icması bəyan edirik ki, öz yurdumuza qayıtdıqdan sonra görəcəyimiz en birinci iş məhz mədəni, tarixi və dini abidələrimizi bərpa etmək olacaq. Həmin günün uzadıq olmadığına əminik.

Münaqişənin yeganə həlli yolu Ermənistən işgalçı qoşunlarının torpaqlarımızdan çıxarılması, oradan qovulmuş azərbaycanlıların geri qayıması, ölkəmizin beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri çərçivəsində Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsinin hər iki icmasının birlikdə sülh şəraitində yaşaması ilə mümkündür.

“Ermənistanın dini dəyərlərə verdiyi hörməti nümayiş etdirmək cəhdidir riyakarlıqlıdan başqa bir şey deyildir”

Erməni KİV-də Şuşadakı Yuxarı Gövhərağa məscidində təmir işlərinin yekunlaşacağı ilə bağlı məlumat yayılıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Leyla Abdullayeva Ermənistan tərəfinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindəki bu fəaliyyətinə dair KİV-ə açıqlama verib. Açıqlamada deyilir:

“Bu xüsusda vurğulamaq istərdim ki, Azərbaycanın Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ və etraf bölgələrində ölkəmizin tarixi və mədəni irlisinin işgalçı Ermənistan tərəfindən məhv edilməsi ilə bağlı konkret faktlara əsaslanan he-sabatlar bu günədək UNESCO başda olmaqla, əsas beynəlxalq təşkilatlara, həm-

çinin BMT, ATƏT, Avropa Şurası, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, İSESKO-ya təqdim edilib. Məlum olduğu kimi, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı tərəfindən Ermənistanın təcavüzü nəticəsində işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərində İslam dininə aid tarixi və mədəni irlisin və məbədlərin dağıdırılması və təhqir edilməsi barəsində mütəmadi

nistan tərəfindən “təmir olunması” bu iş- şalçı ölkənin Azərbaycan ərazilərindəki maddi-mədəniyyət və dini abidələrin mə-nimsənilməsi və onların məşəyinin də-yışdırılması siyasetinin bir hissəsidir. Belə ki, Gövhərağa məscidini “bərpa” edə-rək, fars məscidi kimi qələme verməyə çalı-şan işgalçı tərefin əsas məqsədi Şuşa-nın eziyi Azərbaycan şəhəri olması fakti-nın üzərinə kölgə salmaq niyyətidir.

Azərbaycanın işğal olunmuş torpaqlarında tam etnik təmizləməni həyata keçir-rək yerli müsəlman azərbaycanlıları öz doğma evlərindən, mülklərindən didərgin salan təcavüzkar Ermənistanın Şuşada guya ki, dini dəyərlərə verdiyi hörməti nümayiş etdirmək cəhdidir riyakarlıqlıdan başqa bir şey deyildir. Dini və dünyəvi dəyərlərə, hörmət edən təref özünün viran etdiyi dini yerləri sonradan bərpa edilmiş kimi tarixi saxtalaşdırmaqla məşğul olmaz.

Yeni Azərbaycan Partiyası Pirallahi rayon təşkilatının Pirallahi Sukanal ərazi ilk partiya təşkilatında gənclərlə görüş keçirildi

Yeni Azərbaycan Partiyası Piralla-hı rayon təşkilatı ilk partiya təşki-latlarında görüşləri davam etdirir. Növbəti görüş 8 oktyabr 2019-cu il tarixinde Pirallahi rayon Sukanal İdəresində keçirildi. Yeni Azərbaycan Partiyası Pirallahi rayon təşkilatının sədri Hikmet Şikarov öz çıxışında bildirdi ki, gənclərin tərbiyəsi, on-larıların problemlərinin hellinə dəstək və gənclərə dövlət qayğısı yeni və müstəqil Azərbaycan dövlətinin daxili siyasetinin mühüm

yanı. Həmin insanları maliyyələşdirənlər sırasında erməni lobbisi xüsusi yer tutur. Xaricdəki mühacir azərbaycanlılar ölkədə aparılan İslahatlara, inkişafə və abadlıq-quruculuq işlərinə kölgə salmağa cəhd edirlər.

Yeni Azərbaycan Partiyası Pirallahi rayon təşkilatının sədr müavini, Pirallahi rayon Sukanal İdəresi ilk partiya təşkilatının sədri Əli Kərimov ölkəmizin siyasi həyatında mühüm yer tutan bələdiyyə seçkilərindən dənmişdi. Bütün partiya üzvlərinin seçkilərə hazırlıq mərhələlərindən və seçki prose-sində fəal olmağa çağırıldı. Bildirdi ki, bələ-diyyə seçkiləri ilə əlaqədar ölkədə siyasi canlanma müşahidə olunur. O, Yeni Azərbaycan Partiyasının böyük resurslarının və seçki təcrübəsinin olduğunu deyərək, bu seçkilərdə də uğur qazanılacağını əminlik-lə ifadə etdi.

İclasda çıxış edən YAP Pirallahi rayon təşkilatı GB-nin sədri Rüfət Əhmədov yeni nəslin hərtərəfli inkişafı, vətənpərvərlik ruhunun yüksəldilmesi, gənclərin aktiv ictimai fəaliyyətə cəlb olunmasının vacibliyini tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırdı. Gəncləri Azərbaycanın gələcəyi kimi də-yərləndirən natiq ölkəmizin inkişafında, müasirləşməsində və yenileşməsində on-larıların rolunun əvəzsiz olduğunu vurğuladı.

Tədbirin sonunda eləqələndirici koordinatör seçildi və bu görüşlərin digər ilk partiya təşkilatlarından keçirilməsi qərara alındı.

RÖVŞƏN

DSX: Dənizdə itkin düşmüş balıqçı Vurğun Quliyevin axtarışları davam edir

Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) Sahil Mühafizəsi tərəfindən “SA-1672” bort nömrəli bayda tipli üzümə vasitesinin heyət üzvü 1976-cı il təvəllüdü-lü Quliyev Vurğun Akif oğlunun axtarışları davam edir. DSX-nin mətbuat mərkəzində AZƏRTAC-a bildiriblər ki, üzümə vasitəsinin xilas edilmiş digər üç üzvü müvafiq tibbi yardım göstərildikdən sonra evə buraxılıb.

Azərbaycan dünyada ikinci dəfə rəqəmsal ticarət qovşağını yaradan ölkədir

Şərqi-Qərb və Şimal-Cənub dəhlizlərinin kəsişməsində yerleşən Azərbaycan təkcə nəqliyyat, logistika, neft-qaz layihələrini deyil, rəqəmsal təşəbbüsleri də dəstəkləyir. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin (İITKM) təşkilatçılığı ilə oktyabrın 9-da Bakıda keçirilən “Rəqəmsal ticarət forumu: İpek Yolunun rəqəmsallaşması” mövzusunda üçüncü beynəlxalq konfrans zamanı jurnalistlərə müsahibəsində İITKM-in icraçı direktoru Vüsal Qasımlı deyib. O bildirib ki, Azərbaycan dünyada ikinci dəfə rəqəmsal ticarət qovşağını yaradan ölkədir. Eyni zamanda, Dünya İqtisadi Forumunun 4-cü sənaye inqilabı mərkəzi ilə yaxından əməkdaşlıq qurulub: “Ölkəmizdə həm dövlət, həm də özəl sektor hazırda Böyük İpek Yolunun rəqəmsallaşması istiqamətində fealiyyət göstərir. Çindən başlamış Avropaya qədər müxətilif ölkələrdə bu istiqamətdə bizim əməkdaşlığımız davam edir. Azərbaycanda Elektron Hökumət portalı tam funksionaldır və elektron hökumət çərçivəsində elektron kənd təsərüfatı, elektron kadastr, elektron həller mövcuddur. Eyni zamanda, elektron məhkəmə sistemi də artıq funksionaldır”.

“Azərbaycan Prezidenti sözü harada və necə deməyi çox yaxşı bilir”

“Azerbaijan presidenti İlham Əliyev həzərət beynəlxalq tədbirlərdə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı kəskin sözünü deyir. Dövlət başçısı bütün çıxışlarında söyləyir ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın ayrılmaz, əzəli torpağıdır və ölkəmiz işğal faktı ilə heç zaman barışmayacaq”. Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Aqil Abbas deyib.

O bildirib ki, dövlət başçısının Rusiyaya səfəri zamanı “Valday” klubunun sammitindəki nitqi Ermenistanın baş naziri Nikol Paşinyana mühüm cavab oldu: “Bilirsiniz ki, Paşinyan Xankəndində olarkən “Dağlıq Qarabağ Ermenistanındır və nöqtə” söylemişdi. Azərbaycan Prezidenti isə ay yarımdan sonra daha böyük və beynəlxalq tribunada Paşinyanın cavabını verdi. Bəziləri söyləyirlər ki, ölkə başçısı niyə məhz ay yarımdan sonra onun cavabını verdi. Onlar bilməlidirlər ki, Azərbaycan prezidenti güclü diplomatdır və O sözün harada və necə deməyi çox yaxşı bilir”.

Paşinyan layiq olduğu cavabı aldı

Azərbaycan diplomatiyası qarşısında Ermənistan iqtidarının məğlubiyyəti

Bu, bir həqiqətdir ki, Azərbaycan coğrafi, dünyanın aparıcı dövlətlərinin maraqları sırasında həmisiə əhəmiyyətini saxlayır. Məhz bu baxımdan, istənilən beynəlxalq tədbirdə rəsmi Bakının mövqeyi diqqətçəkici olur. Xüsusilə, həmin toplantılarında Azərbaycan torpaqlarının ərazi bütövlüyünün pozulması ilə bağlı beynəlxalq ictimaiyyətə ismarıcıların verilməsi ən vacib məsələ kimi vurğulanıb.

Bu baxımdan, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin oktyabrın 3-də Soçi "Valday" Beynəlxalq Diskusiya Klubunda çıxışı Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyana layiq olduğunu cavab iddi.

Ermenistan-Azərbaycan, Dağılıq Qarabağ münaqişəsindən danişan Prezident İlham Əliyev Ermənistanın işgalinin nəticələrinə diqqət yetirdi, BMT Təhlükəsizlik Şurasının münaqişənin nizamlanmasına dair qəbul etdiyi 4 qətnamənin 25 ildən cəhdər yerine yetirilmediyini vurğuladı. Prezident İlham Əliyev Ermənistanın baş nazirinin "Qarabağ Ermənistanın tərkib hissəsidir və nöqtə" bəyanatının yalan olduğunu vurğulayaraq dedi: "Qarabağ tarixi əzəli Azərbaycan torpağıdır. Beləliklə, Qarabağ Azərbaycandır! Nöqtə yox, ni-da işarəsi!"

"Valday" klubunda müasir dövrün aktual məsələlərinin müzakirə olunduğunu nəzərə alsaq, dövlət başçımızın bu bəyanatını Nikol Paşinyana və onun kimi düşünənlər, bir növ, "özünəgəl şilləsi" kimi qiymətləndirmək olar.

Paşinyan "nidanı" anlayana kimi gec olacaq

Cünki küçə təfəkkürli Paşinyanın hələ də anlaya bilmir ki, Azərbaycan Prezidentinin "nidası" dünyadakı erməni havadarlarına da bir "düz yola gelin" mesajı idil və bununla, dövlət başçısı bu məsələni bir daha tekrar çatdırı: Azərbaycan torpaqlarının Ermənistan işgalindən azad edilməsi bütün tərefdən üçün qəbul ediləndir. Başqa hansı yol var? Əgər olsa idil, işgalin uzanmasına yardım edən beynəlxalq vasitəcələr indiyədək göstərmişdir. Cünki vasitəcələr torpaqların işğaldan azad edilməsinin başlıca məsələ olduğu gün kimi aydınlaşdır. Sadəcə olaraq, problemin həlli üçün onların ayrı-ayrı açarları mövcuddur və bu açarlarla onlar bir-birin qiflilini aça bilmirlər.

Anjelika Trapeznikova: "Azərbaycan Prezidentinin cavabı təkcə ekspertlər səviyyəsində deyil, həm də prezidentlər səviyyəsində cavabdır"

"Şimal-Cənub" Politologiya Mərkəzinin icraçı direktoru Anjelika Trapeznikova Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyana cavabını prezidentlər səviyəsində cavab olduğunu deyib: "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin emosional çıxışı, bu il təkcə ekspertlər səviyyəsində deyil, həm də prezidentlər səviyyəsində olduğuna görə daha yüksək səviyyədə keçirilən "Valday" klubunun programının ən əlamətdar məqamlarından biri oldu".

Onun sözlerine görə, tədbirdə Vladimir Putindən başqa, postsovvet məkanında ən dinamik inkişaf edən ölkələri, daha dəqiq desək, Qazaxıstan və Azərbaycanı təmsil edən prezidentlərin iştirak etməsi rəmzi xarakter daşıyır.

"Gözləniləndiyi kimi, Azərbaycan Liderinin çıxışı Qarabağ münaqişəsinə, daha doğrusu, bölgədəki ən qanlı və həlli uzadılmış münaqişələrdən birinin dinc yolla nizamlanması ətrafindakı problemlərə həsr olundu. Prezident İlham Əliyev bir tərefdən Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi qətnamələrin yerinə yetirilməsinin zəruriliyini bir daha vurğuladı, digər tərefdən qətnamə dalınca qətnamə qəbul edən, ancaq bu sənədlərin icrasına nail olmaq üçün səy göstərməyən beynəlxalq təşkilatları kəskin tənqid etdi. Ancaq eyni zamanda, Cənab İlham Əliyevin Ermənistanın baş naziri Paşinyana qiyabi cavabında da görünür ki, Azərbaycan tərəfi Ermənistanla, ən azı, görüşlər və dialoq platformaları nöqtəyi-nəzərindən, müsbət dənəmək davam etdirmək isteyir".

Səbatsız və sərsəm Paşinyanın aqibəti "əvvələ" olacaq

Bu güne kimi, bu reallığı anlayan Paşinyan Xankəndidə populist "Qarabağ Ermənistanındır" sərsəm bəyanatına "nöqtə" açıqlamasına cavab olaraq, "Qarabağ Azərbaycanındır və nida işarəsi" ifadəsi tərs bir şillə idi.

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin de iştirak etdiyi tədbirdə Prezident İlham Əliyev "Qarabağ Azərbaycanındır və nida işarəsi" bəyanatı böyük alqışlarla qəşəldi. Tədbir iştirakçıları bu alqışlarla Azərbaycan dövlət başçısının siyasi təcrübəsi olan xarizmatik lider

kimi qəbul olunduğunu, siyasi həyatı boyunca heç vaxt emosiyaları yol verməyən, soyuqqanlı və sərt bəyanatlarını belə zamanlama bacarığı olan bir dövlət başçısı kimi qəbul etdiğini bir daha göstərildər. Bəs Paşinyan?

Qrant Baqratyan: "Biz özümüzü tərifləyə-tərifləyə dünyanın ən geridə qalmış ölkələrindən biri olduğumuzu unutmuşsun"

Ermənistanın sabiq baş naziri, deputat Qrant Baqratyan soydaşlarını tarixi saxtalaşdırmaqdən başqa bir iş görməyə layiq olmadıqlarını etirf edib: "Tarixi saxtalaşdırmaq olmaz. Məsələn, dünyanın ilk xristian dövləti Osroena olub. Heç olmasa, bir dəfə ensiklopediyani verəqleyin. Biz özümüzü tərifləyə-tərifləyə dünyanın ən geridə qalmış ölkələrindən biri olduğumuzu unutmuşsun. Bəs biz, həqiqətən, özümüzü öymek üçün nə etmişik? Belə yanlış məsajlar, ilk növbədə, bizim özümüzə qarışdır. Hamiya ağıl veririk, özümüzdən başqa. Necə deyərlər, erməni xalqının taleyi erməni xalqının elindədir. Normal xalqlar kimi inkişaf yoluna çıxmak üçün isə ona, sadəcə, "göylərdən yere enmək" və sonra da qonşu Azərbaycan və Türkiyə ilə anlaşmaq lazımdır. Özü de bundan ötrü Rusiyanın icazəsini almağa lüzum yoxdur".

Sabiq baş nazir bildirib ki, Paşinyan ancaq milli valyutalarla ticarət etməyə keçidden dəm vurur: "Heç bir dəyəri olmayan erməni dramı ile kim ticarət aparaçaq? Məsələn, Qazaxistana erməni dramı nəyə görə lazımdır? Yaxud qırğız somundan üzv dövlətlər nədə istifadə edə bilərlər? Bu kimi suallar çıxdı və hələlik, milli valyutalarla ticarət boş sözdən başqa bir şey deyil. Təşkilatda Rusiya, Belarus və Qazaxistandan başqa, daxili real isehsala malik olan üzv yoxdur".

Bu yerde erməni hüquq müdafiəçisi, Qafqaz Sülhməramlı Təşəbbüsələr Mərkəzinin rəhbəri Georgi Vanyan məsələnin həllində Azərbaycan dövlətinin siyasetinin uğurlu olduğunu söyleyib.

Georgi Vanyan: "İşgal olunmuş ərazilər suveren Azərbaycanın torpaqlarıdır"

Georgi Vanyan bildirib ki, Er-

mənistən, o cümlədən, Paşinyanın təxribatçı əməllerdən əl çekməsi çağırışını edib: "Ermənistan ne qədər təxribatçı əməllərə əl atsa da, ister beynəlxalq təşkilatları, isterse de siyasetçilər kimin haqlı olduğunu yaxşı bilir: "Ermənistan hakimiyətinin iddiaları əsassızdır. İşgal olmuş ərazilər suveren Azərbaycanın torpaqlarıdır və qeyri-qanuni yolla "qurulmuş" qondarma rejimin nəzarətindəki torpaqlar BMT tərefindən tanınan Azərbaycan Respublikasının erazisidir. Erməni xalqı ister əvvəlki, istəsə də küçədən gələn yalançı "depokrat" Nikol Paşinyanın xalqına etdiyi bu cəlladlıq dözə bilmir. Görünür, N.Paşinyan da əvvəlkilər kimi, həkimiyətdən getməsinin vaxtıdır".

Ermənistan Azərbaycan dövləti qarşısında gücsüz və ölü dövlətdir

Bütün bu deyilənlər, bir daha sübut edir ki, işgalçi ölkənin işgalçi baş naziri Paşinyan bu oyundan geri çəkilsin. Çünkü Soçi görüşündə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışı, artıq Ermənistan cəmiyyətində Paşinyan rejiminə qarşı böyük nifrət və inanmazlıq formalaşdırıldı. Paşinyanın yenidən sərosem bəyanatlarla çıxış etməsi isə, ölkə daxili içtimai-siyasi vəziyyəti öz xeyrinə dəyişmək istəyir. Nifrət o qədər güclüdür ki, hətta gənclər ordudan yayının və birdəfəlik ölkəni tərk edirlər.

Bir sözlə, Ermənistan ne qədər təxribat törətmək istəsə də,

Paşinyan və komandası da daxil, bütövlükde, erməni toplumunun qurtuluşu, xilası, məhz ele Azərbaycanla bağlıdır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarında dəfələrlə vurğulayıb ki, bu gün, demək olar ki, Dağılıq Qarabağ problemindən başqa heç bir məsələ həll olunmamış qalmır: "Aprel hadisələrdən sonra, ilk növbədə, dünya ictimaiyyəti, vasitəçilikle məşğul olan beynəlxalq qurumlar, təşkilatlar bir daha emin oldular ki, Azərbaycan xalqı ərazilərinin işgal altında qalması ilə barışmayıb və barışmayacaq. Bu, Ermənistan hakimiyəti üçün de bir dərs olmalıdır. Yəqin ki, onlar lazımi nəticələr çıxarıcaq və danışqlar prosesində konstruktiv mövqedən çıxış edəcəklər. Uzun müddət davam edən status-quo tezliklə dəyişməli, münaqişə beynəlxalq hüququn normalları və prinsipləri əsasında, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll edilməlidir. Azərbaycan əsgəri "hərbi yolla Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin həlli yoxdur" fikrini təkrarlayanlar, real şəkildə sübut etdi ki, hərbi yolla torpaqların azad olunması, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpə edilməsi mümkündür və bu məsələ ən qısa vaxtda öz həllini tapmalıdır".

Beləliklə, sadə bir məntiqi nəticə: Ermənistan ne qədər təxribat aparsa da, reallıq budur: TƏCAVÜZKAR QUDUZLAŞMIŞ İŞGALÇI ERMƏNİSTAN ZƏBT ETDİYİ TORPAQLARDAN ÇÜIXMALIDIR, BAŞQA YOL YOXDUR!

RƏFIQƏ HÜSEYNOVA

ABŞ Suriyadakı vəziyyətlə bağlı "təhlükəli oyun" oynayır

Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov bildirib ki, ABŞ Suriyadakı vəziyyətlə bağlı "təhlükəli oyun" oynayır, bu bütün bölgəni qarışdırıbilər.

"Amerikalılar əlbətdə başa düşməlidirlər ki, son iki ildə Suriyanın şimal-sərqinde onların iştirakı ilə baş verən proseslər Təhlükəsizlik Şurasının Suriya Ərəb Respublikasının ərazi bütövlüyü və suverenliyinə hörmətlə bağlı qətnaməsinin tələblərinin birbaşa pozulmasıdır", Lavrov deyib. SİA-nın verdiyi xəberə görə, Lavrov deyib ki, ABŞ kvazi-dövlət strukturları yaradı, onların fəaliyyətini təmin edir və kurd mövzusunu çox fəal şəkildə təbliğ edirdi.

Böyük Britaniya parlamenti Brexitlə bağlı xüsusi iclas keçirəcək

Böyük Britaniya parlamenti Brexitin gələcəyinə dair qərar vermek üçün bu şənbə xüsusi iclas keçirəcək. Parlament Avropa İttifaqının Zirvə görüşündən sonra da bir araya gələcək və əgər razılaşma olarsa deputatlar tərefindən təsdiqlənməsi üçün səsverme keçiriləcək. Xatırladaq ki, sonuncu dəfə şənbə iclası 1982-ci il Folkland adalarının işgalini ilə əlaqədar keçirilmişdi.

10 oktyabr 2019-cu il

Qarabağ ermənilərindən Paşinyana - "Hamınızı məhv edərik!"

Ermənilər bir-birləri ilə müharibə astanasında

Dağılıq Qarabağdakı qondarma rejiminin "təhlükəsizlik şurası"nın keçmiş katibi, general Vitali Balasanyan yenidən Ermənistən hakimiyətinin ünvanına kəskin bəyanatlarla çıxış edib. Onun bu barədə irəli sürdüyü fikirlərinin erməni mediası yayıb. Erməni generali, bir daha iddia edib ki, Ermənistən baş naziri Nikol Paşinyanı hakimiyətə Qəribin bəlli siyasi mərkəzləri getirib. O, həmçinin, eyham vurub ki, hazırda da Paşinyanın arxasında dayanan və erməni xalqını uğuruma aparan dairələrdən biri də Soros fondudur. Belə ki, məlum dairələr erməni baş nazirini istədikləri kimi idarə edirlər.

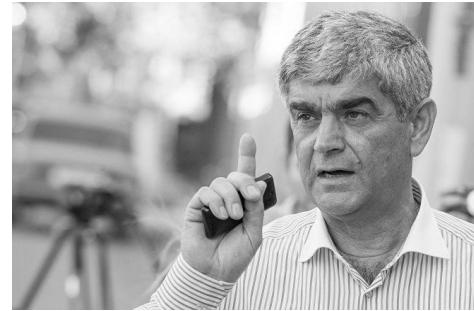
Qarabağlı erməni generalı:
"Terror hərəkətlərinə əl atmağa cəhd eləsələr, hamisini, fiziki olaraq məhv edəcəyik"

V.Balasanyan onu da bildirib ki, Nikol Paşinyan 2016-ci ilde Yerevanda post-patrol polisi alayının binasının "Sasna-Ser" terrorçuları tərəfindən ələ keçirilməsindən sonra baş qaldırınlardırılar idarə etməye cəhd göstərib. O, Paşinyanın bu yaxınlarda "Sasna-Ser" partiyasının liderləri Qaregin Çuqasyanla və Jirayr Sefilyanla baş nazirin iqamətgahında görüşünü "başqa cür düşünlərlə qarşı təzyiq cəhd" adlandırbı və onu

da iddia edib ki, erməni baş nazir ona qarşı çıxanları güc yolu ilə zərərsizləşdirmək planını da tərtib edib. Balasanyan qondarma Qarabağda fəaliyyət göstərən siyasilərin də Paşinyanın hədəfinə olduğunu bildirib: "Nikol Paşinyan hamını, o cümlədən, məni terrorizə etməyə çalışır. Demək istəyir ki, bundur, baxın, mənim döyüşkən qanadım da var və bir barmağımın işaretini ilə sizinle fiziki haqq-hesab çəkərlər. Mən Paşinyana və "Sasna-Ser"ə demək istəyirəm ki, ümumiyyətlə, belə səhəbələrə girməsinler, çünki bunaya görə cavab verəcəklər. Qorxaqlar Paşinyan və onun tərəfdarlarıdır... 2016-ci ildə biz o terrorçuları bağışlaşdırıq, öldürmədik, amma indi bəyan edirəm ki, eger mənə qarşı, xalqımıza, dövlətimizə qarşı nəsə texribat həyata keçirməyə və terror hərəketlərinə əl atmağa cəhd eləsələr, hamisini, fiziki olaraq məhv edəcəyik".

Paşinyanın adamı: "Siyasi karyerasını Serj Sarkisyanla bağlayan Balasanyan siyasi zibillikdə yerini tapacaq"

Maraqlıdır ki, Balasanyan özünün də terrorcu, işgalçı olduğunu unudaraq, Ermənistən baş nazirinin və ona hərbi-siyasi dəstək verən "Sasna-Ser"in terrorçu elementlər olduğunu bildirib. Nəticədə, erməni generalının müsahibəsi sosial şəbəkələrdə çoxsay-

İ müzakirələrə səbəb olub.

Lakin Qarabağlı erməni generalının cavabı da gecikməyib. Bele ki, Ermənistən Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan özünün "Facebook" hesabında yazıb ki, Vitali Balasanyan özünü xuliqan kimi aparır. SITAT: "Hər dəfə Serj Sarkisyanla Stepanakertdə (Xankəndində-R.R.) qrup halında görüşəndən sonra Vitali Balasanyanda kəskinləşmə başlayır və bu da ağıldan kəmliyin əlamətidir. 2016-ci ildə öz siyasi karyerasını Serj Sarkisyanla bağlayan Balasanyan siyasi zibillikdə yerini tapacaq, necə ki, onun lideri hazırda oradadır".

Baş verənlərdən, həm də belə nəticəyə gelmək olar ki, artıq Ermənistən erməniləri ilə Qarabağ erməniləri arasında kəskin savaş reallığı mövcuddur və bu reallıq isə, həm işgalçı Ermənistən, həm də qondarma rejimin siyasi, eləcə də, fiziki mehvəri ilə nəticəsini tapacaq.

Rövşən Rəsulov

"Iran Azərbaycanla iqtisadi əlaqələrin daha da genişlənməsində maraqlıdır"

Cari ilin ötən dövrü ərzində İranla Azərbaycan arasında ticarət dövriyyəsinin 70 faizdən çox artması qarşılıqlı əlaqələrin inkişafından xəbər verir. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri İranın İqtisadi İslər və Maliyyə naziri Fərhad Dejpəsənd mətbuataya verdiyi açıqlamasında deyib. O bildirib ki, İranla Azərbaycan şigorta sahəsində əməkdaşlıq əlaqələrinin genişləndiricək və birgə investisiya fondu yaradacaq. Şigorta sahəsində əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulması vətəndaşların və şirkətlərin iş qurmaq istəklərinə köməklik göstərəcək. Onlarin əmlakı və maliyyə vəsaitlərinə dövlətlər zəmanət verəcək. Bu isə qarşılıqlı sərmayə qoyuluşunu artıracaq.

F.Dejpəsənd iki ölkə arasında nəqliyyat sahəsində əməkdaşlığın davam etdiriyini vurğulayıb. Qeyd edib ki, "Şimal-Cənub" Beynəlxalq Nəqliyyat Dehlizinin əsas komponenti olan Qəzvin-Rəşt-Astara (Iran)-Astara (Azərbaycan) dəmir yoluğun çəkilişi davam edir. Bu yolu Qəzvin-Rəşt hissəsi istismara buraxılıb. Rəşt-Astara hissəsində isə işlər davam edir.

Onun sözlərinə görə, qarşidakı iki ilde Rəşt-Astara yolu tikintisi başa çatacaq və İranla Azərbaycanın dəmir yolu sistemləri birləşəcək. Bu dəmir yolu istifadəyə verilməsi ilə hər iki ölkənin qeyri-neft sektorunun inkişafına əsaslı təkan verilecek. İranlı nazir onu da bildirib ki, dövlətlər arasında birgə beynəlxalq investisiya fondunun yaradılması məsələsinə baxılır.

Nazir bildirib ki, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən İran müəssisələrinin sahəsində artım müşahide edilib. "Bu gün Azərbaycan bazarında 1371 İran müəssisəsi fəaliyyət göstərir" - deyən F.Dejpəsənd yaradılan birgə müəssisələrə də toxunub. Qeyd edib ki, Neftçaladakı avtomobil zavodu fəaliyyətini uğurla davam etdirir. Zavodun istehsal etdiyi maşınlar yerli və xarici bazarlara çıxarılır. Bakı yaxınlığında Pirallahi qəsəbəsində əczaçılıq zavodunun tikintisi aparılır və bu birgə müəssisə də uğurla fəaliyyət göstərecək. İran Azərbaycanı dost və qardaş dövlət hesab edir, iqtisadi əlaqələrin daha da genişlənməsində maraqlıdır.

"Radikal müxalifət özünü bir daha ifşa etdi"

"AXCP və "Milli Şura"nın əsas fəaliyyəti xaricdəki anti-Azərbaycan mərkəzlərindən və erməni lobbisindən aldığı tapşırıqlar əsasında nə yolla-olursa olsun, təxribatlar edib. Azərbaycanda içtimai-asayışı və sabitliyi pozmaqdır. Oktyabrın 8-də keçirilən piket bunu bariz göstəricisidir". Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında deputat İlham Memmedov deyib. Azərbaycanda vətəndaşların sərbəst toplaşmaq hüququnun təmin olunduğu deyən deputat bildirib ki, bu məqsədə təkəcə paytaxt Bakıda deyil, respublikanın bütün rayon və şəhərlərində vətəndaşlara öz düşüncələrini ifade etmək üçün yerlər ayrıllıb.

Deputat söyləyib ki, hakimiyət fərqli qoymadan istənilən qüvvəyə dinc, qaydalara riayət etməklə, içtimai-asayışı pozmadan aksiyaların keçirilməsinə icazə verir: "Bəki Şəhər İcra Hakimiyyəti qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq AXCP və "Milli Şura"nın keçirmək istədiyi pikete icazə verdi. Lakin adı çəkilən və her zaman ölkədə içtimai asayışı pozub, xaos yaratmaq istiqamətində təxribatçı fəaliyyəti ilə seçilən AXCP və "Milli Şura" bu dəfə də ənənəsinə sadıq qalaraq xaricdəki anti-Azərbaycan qüvvələrinin sıfarişlərini yerine yetirmək, sədaqətini sübut etmək üçün növbəti cəhdini etdi".

i. Memmedov vurğulayıb ki, insanları küçələrə çıxaran Əli Kərimli qaydalara riayət etmek əvəzinə tərefdarlarına ictmai asayışı pozmaq, təxribata ətlib ətrafdakıların diqqətini özüne cəlb edib, həmçinin videoçəkilişlər edib paylaşmalar yolu ilə ajiotaj yaratmaq təlimati verib insanları küçələrə saldı, özü isə gizlənərək ortaçıda görünmədi: "Onlar dünənki hərəkətləri ilə bir daha özlərinə ifşa etdilər".

Bu vaxtadək "ASAN xidmət" mərkəzlərində 33 milyondan çox xidmət göstərilib

Bu vaxtadək "ASAN xidmət" mərkəzlərində və təndaşlara 33 milyondan çox xidmət göstərilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri oktyabrın 9-da İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin (İİTKM) təşkilatçılığı ilə "Rəqəmsal ticarət forumu: İpək Yolunun rəqəmsallaşması" mövzusunda keçirilən üçüncü beynəlxalq konfransda Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Ülvı Mehdiyev bildirib.

Onun sözlərinə görə, aparılan işlər yaxın gələcəkdə göstərilen xidmətlərin oflays mühitdən onlays çərçivəyə daha sürətlə keçməsini təmin etməyə yönəlib. Rəqəmsal həllərin hazırlanması, dövlət-özəl tərefdəşliyi çərçivəsində layihələrin həyata keçirilməsi istiqamətində də işlər davam etdirilir.

Paşinyanın seçkilərə müdaxiləsi iqtisadçılar vəd edir

Ermənistən hakimiyəti Dağılıq Qarabağın qondarma prezidentinin bu dəfə öz namizədi olmasına üçün her yola əl atar. SİA Ermənistən məxsus tert.am saytında yayımlanan məlumatə istinadən xəber verir ki, bunu tert.am-a müsahibəsində siyasi texnoloq Armen Badalyan deyib. Armen Badalyanın fərziyyələrinə görə, Masis Mayilyan hazırda Ermənistən hakimiyətinə sərfəli namizəddir. Məhz buna görə də hakimiyət komandası onun namizədliyini dətəkləmək qərarındadır. Onun sözlərinə görə, namizədləyi elan edənlərdən əlavə yeni namizədlər də meydana çıxacaq.

Siyasi texnoloq qeyd edib ki, öz namizədini təyin etməkdə və dəstekləməkdən sonra Paşinyan müvəffəq olarsa, Dağılıq Qarabağın bütün güc sisteminin tamamilə Ermənistən Respublikası baş nazirinin təsiri altına düşəcəyi təkzib edilə bilər. Armen Badalyan qeyd edib ki, Ermənistən hakimiyətinin bu dəstəyi Dağılıq Qarabağda narazılıq dalğasına səbəb olə bildiyi təqdirdə, Dağılıq Qarabağdakı seçimlərə təzyiqlər həddindən artıq güclü olabilir. Neticədə bu da qarşılurmalar və ixtisadçılar deməkdir. Deməli, qondarma respublikada, əslində isə, Azərbaycan torpaqlarında qondarma prezident seçimləri Ermənistən üçün qarşılurma və ixtisadçılar vəd edir.

İnformasiya cəmiyyətin qiymətli resursudur

Siyahıyalınma uğurlu islahatlara yeni imkanlar yaradacaq

Əhalinin siyahıya alınması hər bir ölkənin sosial-iqtisadi inkişaf hədəflərinin düzgün müəyyənləşdirilməsi və bir sıra məsələlərin həlli baxımından vacib əhəmiyyət kəsb edir. Bu baxımdan, siyahıyalınma ümummilli əhəmiyyətə malikdir. Ona görə ki, siyahıyalınma əhalinin sosial və iqtisadi vəziyyətinə dair mühüm məlumat mənbəyidir. Həmçinin, əhalinin təhsil səviyyəsi, ailə vəziyyəti və ailənin tərkibi, ölkənin etno-lingvistik tərkibi kimi məlumatları, yalnız ümumi siyahıyalma nəticəsində əldə etmək olar. Məhz buna görə də, əhalinin siyahıya alınması, müəyyən sosial, demoqrafik və iqtisadi xüsusiyyətlərə görə ölkədə yaşayış ümumi əhalinin, müntəzəm olaraq qeydiyyata alınmasına imkan verən ümummilli əhəmiyyətə malikdir.

Siyahıyalınma prosesinin özəlliklərindən biri də onun prinsiplərində özünü bürüze verir ki, bu da öz müqəddərətini təyin etmə prinsipidir. Yəni lazımı məlumatlar təsdiqəcisi sənədlərdən deyil, cavabdehin özündən, öz sözlərindən, ifadələrindən əldə edilir. Bu isə, öz növbəsində, məlumatların da ha da dolğunluğunu, dəqiqliyini və ətraflı olmasını təmin edir. Siyahıyalmanın nəticələrindən geniş şəkildə istifadə olunur. Daha dəqiq desək, bu nəticələr həm demoqrafik, həm də sosial siyasetdə, eləcə də ölkənin, həmçinin bölgelərin sosial-iqtisadi inkişaf üçün proqnoz və programların hazırlanmasında çox lazımlı ve əhəmiyyətli dir və məhz bu səbəbdən, geniş spektrda istifadə ediləcəyi də məntiqidir. Elə bu səbəbdən də əhalinin siyahıya alınmasının nəticələri və əldə olunan məlumatlar dövlət və ictimai həyatın müxtəlif sahələri üçün dəyərlə və çox yararlı hesab olunur. Məqsəd, sadəcə statistik göstəriciləri əldə etmək, əhalı haqqında ümumi məlumat toplamaqdan daha genişdir. Başqa sözə, əhalinin siyahıya alınması cəmiyyətin vəziyyətini, iqtisadiyyatını, sosial sferasını və s. müzakirə etməyə imkan verən, müəyyən problemlərin daha effektiv həll olunmasına imkan yaradan, cəmiyyətin ən xırda, ən həssas cizgilərinə qədər əks olunan portretini təqdim edir.

Əhalinin siyahıya alınması demografik vəziyyətin müəyyənləşdirilməsinə imkanlar yaradır

Əhalinin siyahıya alınmasında müvəffəqiyyəti müəyyənleşdirən əsas işlərdən biri də öncədən məlumatlandırma, əhalinin siyahıya alınması barədə maarifləndirilməsidir. Bu məlumatlandırmada, maarifləndirmədə isə məqsəd əhalinin siyahıya alınmasının dövlət üçün, eləcə də vətəndaşların hər biri üçün əhəmiyyətli olduğunu əhalinin diqqətinə çatdırmaqdır. Bu maarifləndirmə sayəsində ölkə vətəndaşları siyahıyalınmanın ölkənin, nəticədə də hər bir vətəndaşın inkişafı, eləcə də həyat şəraitinin, rifah halının yaxşılaşdırılması üçün əhəmiyyətli olduğunu barədə məlumatlandırılır. Təbliğat və təşviqat kampaniyası həvəsləndiricidir. Bu, kompaniya sayəsində hər bir vətəndaş ölkənin ayrı-ayrı ailələrdən, vətəndaşlardan təşkil olunduğu və ölkənin maraqları onun bütün vətəndaşlarının maraqlarının məcmusu olduğunun fərqində olur. Prezident İlham Əliyev ölkədə insan kapitalına daha böyük önem verilməsinin vacibliyini vurğulaması təsdiq edir ki, Azərbaycanda hər bir şəxsin xüsusiyyətlərinin, imkanlarının məcmusu və əhalinin siyahıya alınmasının, bu baxımdan da çox önemli olması barədə əhalinin maarifləndirilməsi çox vacibdir. İnsan

kapitalı şübhəsiz ki, cəmiyyətin ən böyük sərvətidir. İstər regional, istərsə də milli səviyyədə dövlət idarəetməsinin mühüm elementlərindən biri də, məhz bu kapitalın əhəmiyyət və keyfiyyət prizmasından düzgün qiymətləndirilməsi və ondan istifadə məsələləridir. Əhalinin siyahıya alınması dövlət sahib olduğu insan resurslarının statistik məlumat bazasının hazırlanması baxımdan da, mühüm dövlət əhəmiyyətli kampaniyadır. Əhalinin siyahıya alınması ilə bağlı vətəndaşların məlumatlandırılmasının məqsədilə ölkəmizdə təşviqat materiallarının (banner, plakat və videoçarxlar) hazırlanması, bu təşviqat materiallarının yerləşdirilməsi üçün yerli icra hakimiyyətlərinə müraciət edilməsi və onların müəyyən edilmiş dislokasiya üzrə yerləşdirilməsinin təmin edilməsi çox təqdirləyişlidir və uğurla aparılıb. Bu iş, şübhəsiz ki, əhalinin maarifləndirilməsi baxımdan da çox əhəmiyyətlidir və görünən odur ki, bu əhəmiyyətli işin də öhdəsində layiqince gelinib. Hazırlanmış video-çarxların televiziya kanalları, aparıcı elektron media vəsítələri ilə, eyni zamanda Bakı Metropoliteni, Milli Park və Dövlət Reklam Agentliyinin müavfiq monitorlarında yayılmış bunun əyani sübutudur. Gələcəyə doğru inkişaf konsepsiyaları hazırlanarkən ali məqsədlər arasında insan inkişafı, onun uzunmürlülüyü, təhsil və rifahlarla əhatə olunma səviyyəsi, habelə urbanizasiya proseslərinə olan meyillilik, məskunlaşma, xüsusən ucqar ərazilərdə genişləkli ailələrin əhəmiyyətlik kök salması kimi perspektivlərin ön plana çıkməsi heç də tesadüfi deyil. Hər bir ölkənin və onun ayrı-ayrı regionlarının gələcək inkişaf konsepsiyasını, məhz bu səbəbdən demoqrafik məlumatlarsız təsəvvür etmək qeyri-mümkündür.

Demoqrafik məlumatların əldə olunmasına siyahıyalınma mühüm rol oynayır

Demoqrafik məlumatların əldə olunması üçün əhalinin siyahıya alınması klassik və hazırda ən populyar tədbirlərdən biridir. Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan əhalinin siyahıya alınması üçün antik dövrdə də müəyyən cəhdər olub. Dövlətin ümumi güclü haqqında nəticə çıxarmağa xidmet edən epizodik siyahıyalma işləri, əhalinin sayı haqqında məlumatların alınması hələ Qədim Misir, Yunanistan, Hindistan, Çin, Yaponiya kimi dövlətlərdə və orta əsrlərdə Avropana da aparılıb. Tarixde ilk təmmiqyaslı əhalinin siyahıya alınması tədbiri ise 1790-ci ildə ABŞ-da olub. Şübhəsiz, belə tədbirlər hələ demoqrafik problemlərin olmadığı, yaxud çox az şəkildə hiss edildiyi bir dövrdə baş versə də, müasir dövr planetdə insan

sayının artması, məqrasiya, məcburi köç kimi əhali məskunlaşmasına birbaşa təsir göstərən hadisələrin çoxalması, bunların da nəticəsində demoqrafik proseslərin idarə olunmasının çətinləşməsi ilə xarakterizə edilir. Dünyada ərazisinə və sahib olduğu təbii ehtiyatların həcmində görə əhali sayının azlığından, yaxud eksinə, ifrat dərəcədə çoxluğundan eziyyət çəkən, belə problemləri milli təhlükəsizlik səviyyəsində gündəmdə saxlayan ölkələr xeyli saydadır. Əhalinin siyahıya alınması müstəqil ölkəmizdə də dövlət siyasetinin mühüm tərkib hissəsidir. Mühüm əhəmiyyətə malik bu dövlət tədbiri, BMT-nin tövsiyelerinə uyğun olaraq, ölkəmizdə hər 10 ildən bir keçirilir. Əvvəlki siyahıyalmadan fərqli olaraq, bu sorğu vərəqəsinə ilk dəfə olaraq, əlliyyə dair suallar da daxil edilib. Bu sualların sorğuya daxil edilməsi ölkədə sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların və əlliyyi olan şəxslərin mənzil-məşəfət şəraitinə, təhsilinə və məşğulluğuna, habelə siyahıyalma çərçivəsində toplanan digər göstəricilərə dair məlumatların əldə edilməsinə imkan yaradacaq. Bu imkanlar isə, öz növbəsində, ehtiyacların, xüsusən də əlliyyi olan vətəndaşların ehtiyaclarının müəyyən edilməsində çox vacibdir. Əslinde, budəfəki sorğuya sözügedən sualların daxil edilməsi sıradan bir təşəbbüs və addım deyil. Əlliyyə dair sualların əlavə edilməsi dövlətin, dövlət başçısı, İlham Əliyevin qayğısı, sosial siyasetinin əməli təsdiqidir. Göründüyü kimi, rifah halının yaxşılaşdırılması, ehtiyacların qarşılmasına, təminatı, ümumiyyətə, vətəndaş amili dövlətimizin ən vacib prioritətlərindən hesab olunur. Əhalinin siyahıya alınması iqtisadi qərarların verilməsi üçün zəruri informasiya mənbəyidir. Belə ki, dövlət milli gelirin bölgüsü və yenidən bölgüsü zamanı əhalinin coğrafi bölgələre görə yerləşməsi, şəhər və ya kənd əhalisi olaraq paylaşması, ucqar və strateji yerləşmə məntəqələri üzrə məskunlaşması, qadın, kişi, yaşılı və gənc kimi sosial təbəqələrin nisbetini əsas tutur, bu zaman hər kəsin mənafeyinin qorunması və dövlətin ali məqsədlərinin həyata keçməsini təmin edir. Odur ki, əhalı haqqında ən dəqiq məlumatların əldə olunması baxımdan, siyahıyalınma iqtisadi cəhətdən çox əhəmiyyətlidir.

Siyahıyalma ölkənin həyatında mühüm bir tədbirdir

Əhalinin siyahıya alınmasının tam və hərəkəflə tərifi BMT-nin Statistika Komissiyası tərəfinden verilib və həmin tərif siyahıyalınmanın aydın şəkildə izah edir. Həmin tərifə əsasən, "əhalinin siyahıya alınması zamanın müəyyən bir vəziyyətinə ölkədə olan bütün şəxslərə və ya ölkənin dəqiq müəyyən edilmiş hissələrinə aid olan demoqrafik, iqtisadi və sosial məlumatların toplaması, yekunlaşdırılması, qiymətləndirməsi, təhlili, nəşri və ya başqa şəkildə yaxılmasının vahid prosesidir".

Bir sözlə, birmənalı şəkildə demək olar ki, siyahıyalınma ölkənin həyatında müəyyən bir tədbirdir. Xüsusiələ, nəzərə almaq lazımdır ki, siyahıyalınmanın müvəffəqiyyətlə keçirilməsində her bir vətəndaşın belə üzərinə böyük məsuliyyət düşür. Ölkənin inkişafında həllədici rol, məhz insan potensialı ilə bağlı olduğunu nəzərə alaraq cəsarətə demək olar ki, əhalinin siyahıya alınması nəticəsində əldə edilən məlumatlar informasiya cəmiyyətinin qiymətli resursudur.

Inam HACIYEV

Dövlət Statistika Komitəsi və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütüvəli İnformasiya Vəsitiyərinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduun təşkil etdikləri fərdi jurnalist yazıları müsabiqəsi üçün.

10 oktyabr 2019-cu il

“Siyasi mühacir” olmaq istəyənlər niyə Qərbi Avropa ölkələrini seçirlər?

“Milli Şura”-AXCP cütlüyünün oktyabrın 8-də keçirməyə cəhd etdikləri piketin daha bir tərəfi bəlli olub. Əslində, dağıdıcı və təxribatçı müxalifətin sözügedən məsələlərdə göstərdiyi cəhdlerindən biri də insanları saxta yollarla xarici ölkələrə, xüsusilə, Qərbi ölkələrinə göndərmək marağıdır. Yəni onlara müraciət edən şəxslərə maddi vəsait qarşılığında saxta arayışlar verib, piket və aksiyalarda isə, foto və video-çəkilişlərlə təmin edib, Qərbi Avropaya göndərmək. Artıq radikal müxalifət partiyalarında belə bir biznesin mövcudluğu isbatlanıb və keçirilən piketdə də həmin məqsədlərin realizə edilməsi göz önündəydi.

Saxlanılma, həbs kimi məsələlərin foto-video çəkilişlərinin də aparılması öz yerində...

Misal üçün, piket zamanı təxribatlar tövətmək isteyən, polis qüvvələri ilə qəsdən

qarşıdurmalar yaratmağa çalışan şəxsler sözügedən məsələdə daha fəal görünmək üçün bütün üsullara əl atmağa cəhdler göstərdilər. Əlbəttə ki, saxlanılma və həbs kimi məsələlərin foto-video çəkilişlərinin də aparılması öz yerində...

Artıq belə hallarda, bir sıra suallar yaranır ki, “Milli Şura”- AXCP cütlüyünün mühacir biznesi məsələsində nəyə görə, məhz Qərbi Avropa ölkələri seçilir? Məgər mühacir biznesini Şərqi Avropa ölkələrində də tətbiq etmək olmaz mı? Yaxud onlar hansı səbəbdən, saxta arayışları yalnız Qərbi Avropa ölkələrinə təqdim etməkdən ötrü verirlər?

Qərbi Avropada insanların milliyəti onun vətəndaşlığı, Şərqi Avropada isə, etnik mənsubiyəti nəzərə alınır...

Məsələ ondadır ki, Qərbi Avropada insanların milliyəti onun vətəndaşlığı ilə müəyyən olunur. Əger dağıdıcı müxalifət partiyaları vasitəsi ilə saxta arayışlar alıb, guya Azerbaycan hakimiyəti tərəfindən təzyiqlərə məruz qaldıqlarını göstərməyə çalışanları müxalifət “liderləri”ndən növbəti təlimatlarını

da alırlar - Qərbi Avropa ölkəsinə gedib, orada Azerbaycan hakimiyetine qarşı müxtəlif ittihamlar səsləndirmək, sosial şəbəkələr vasitəsi ilə söyüş və təhqirlər yağıdırmaq, bıollarla həmin ölkələrdə oturum izni almaq və s.

Şərqi Avropada isə insanların etnik mənsubiyəti nəzərə alınır və bu, radikal və dağıdıcılıq təfəkküründə çabalayan “liderlər”, necə, deyərlər əl verməyən haldır. Çünkü Şərqi Avropada Qərbi Avropadakı kimi əlini-qolunu sallayıb, ölkəsinə, dövlətinə qarşı rə-

zillik etmək imkanı yoxdur.

Beləliklə, fakt budur ki, bu gün piket və aksiyalarda təxribatlılıq, araşarışdırılanlıq edənlərin Qərbi Avropa ölkələrini seçmələri, həmin ölkələre getmek üçün özlərini dağادaşa çirpmaları, haray-şivən salmaları kimsədə təccüb doğurmamalıdır. Bu, onların və onlara saxta arayışlar verən “liderlərin” xisətində mövcud olan və dövlətə qarşı düşməngilik mövqeyini ortaya qoyan aşkar təzahürdür.

Rövşən NURƏDDİN OĞLU

AXCP-nin vəzifə menyusu

Əli Kərimli siravidən tutmuş funksionerliyə qədər qiymət preyskuranti təklif edir

Radikal müxalifət düşərgəsində partiya sədrlerinin müxtəlif vəzifələrə “qaz vurub, qazan doldurmaq” fəaliyyətləri barədə kifayət qədər ya-zılıb və deyilib, faktlar-dəllərlə ortaya qoyulub. Bu xüsusuda Qərbi ölkələrinə sıxınmaq üçün, yaxud “siyasi mühacir” statusu alımaqdan ötrü partiya rəhbərliklərinə ne qədər rüşvetlərin verilmesi də melumdur. Daha doğrusu, saxta partibiletlərdən tutmuş, partiya sədrlerinin onlara müraciət edən adamların guya hakimiyət tərəfindən təqiblərə məruz qalmalarını “təsdiq” edən “arayış” vermələrinə qədər bütün faktlar kifayət qədər mediada, sosial şəbəkələrdə işıqlandırılıb və ictimai rəyin diqqətinə çatdırılıb.

Bu arada daha bir fakt diqqəti özüne cəlb edib. Həmin fakt isə birbaşa AXCP sədri Əli Kərimlinin adı ilə bağlıdır.

Vəsaitlər bank hesabına köçürülür

AXCP-dəki mənbədən sızan məlumatə görə, artıq Ə.Kərimli sədri olduğu siyasi təşkilata sıravi üzv kimi yazılmış istəyənlərə bir, funksionerlik etmək istəyənlərə isə digər qiymətlər qoyub. Onun qoymuğu “nır-xından” da, göründüyü kimi, sıravi üzvlüye yazılmış istəyənlər əvvəlcədən 300-500 AZN arası rüşvet təqdim etməlidirlər. Sonrakı aylarda isə, üzvlük haqqından əlavə müəyyən edilmiş vəsaitləri müvafiq bank hesabına köçürməlidirlər.

Həmçinin, AXCP-nin müxtəlif vəzifələrində yer tutmaq istəyənlər üçün də ayrıca qiymətlər qoyulub. Misal üçün, MNTK-da adı keçmək istəyənlər 2000-3000, idarə həyətində adlarının hallanmasını arzulayanlar 3000-5000, rayon təşkilatlarında sədr, yaxud müavin olmaq istəyənlər 1500, gənclər

və qadınlar qollarında adlarını yazdırmaq istəyində olanlar isə, 1000 AZN rüşvet verməyə məhkumdurular. Ə.Kərimlinin qiymət menyusunda lazım gələndə, heç bir əhəmiyyəti olmayan kiçik şöbələr də yaradılır ki, onlar üçün də ayrıca qiymət preyskurantları müəyyən olunub.

AXCP bazar, Əli Kərimli isə bazarkomdur

Bütün bu kimi faktlar isə, məhz cəbhəçi-lər tərəfindən istisna olunmamışdır. Daha dəqiq desək, “od olmasa Ötüstü çıxmaz” məsəli də, məhz buradan qaynaqlanmışdır. Ə.Kərimlinin sədlilik etdiyi AXCP-ni bazar meydانına döndərməsi isə, onun dəha bir güzil planını ortaya çıxmış olur. Misal üçün, əgər o, sosial şəbəkələrdə, klavιatura arxasında insanları aksiya və mitinqlərə çağırırsa, bu, heç də onun hakimiyətə gəlmək istəyində olmasına ehtiva etmir. Əksinə, Ə.Kərimli düşünür ki, nə qədər çox müxalifət düşərgəsində qalarsa, AXCP-ye rəhbərlik edərsə, bir o qədər də qazanc elədə edib, özünün kef həyatını sürəcək. Üstəlik, xarici ağalarından sıfariş və tapşırıqlarını alaraq, “siyasi məhbus” və s. tipli məsələlərde biznesini artıracaq.

Göründüyü kimi, Kərimlinin sıravidən tutmuş funksionerliyə qədər qiymət preyskuranti təklif etməsi, xüsuslu menyualar təqdim etməsi, artıq onun siyasi deyil, bazar maraqlarını ortaya qoyur və bütün bunlar son vaxtlar partiyadan istefə verenlərin də etiraflarında təsdiq edilir. Əbəs deyil ki, artıq bu gün AXCP-də olmayanlar partiyani bazar, Ə.Kərimlini isə bazarkom elan edirlər.

Rövşən RƏSULOV

Başınız sağ olsun, antimilli “şura”!

Tarixin bize bəxş etdiyi qara miraslar milli və dövlətçilik maraqlarına qarşı çıxaraq, növbəti dəfə riyakarlılıq el atmaqla, yenidən özlərini gündəmə gətirmək istedilər. Antiazərbaycançı qüvvələrin sıfəri ile yaradılan qondarma “Milli Şura” kimi “təşkilatlar”ın fealiyyətlərinin hər bir epizoduna Azerbaycan cəmiyyəti yaxşı bələddir. Dağıdıcı müxalifətin oktyabrın 8-də piket bir dəha göstərdi ki, bu ünsürlər yalnız dil pəhləvanları kimi çıxış edə bilərlər. Reallığa gəlince isə, 26 ildir ki, meydana adam yıga bilməyən, bu gün bir pikete heç 50 nəfəri toplaya bilmedilər. Əvvəllerdə olduğu kimi, özünü müxalifət adlandıran o radikal dəstənin üzvləri piketdən sui-istifadə edərək, pozuculuq meyillərinə el atdırıvə ərazide yaşayın insanların rahatsızlığını səbəb əldəddir. Dağıdıcı müxalifətin oktyabrın 8-də piket bir dəha göstərdi ki, bu ünsürlər yalnız dil pəhləvanları kimi çıxış edə bilərlər. Reallığa gəlince isə, 26 ildir ki, meydana adam yıga bilməyən, bu gün bir pikete heç 50 nəfəri toplaya bilmedilər. Əvvəllerdə olduğu kimi, özünü müxalifət adlandıran o radikal dəstənin üzvləri piketdən sui-istifadə edərək, pozuculuq meyillərinə el atdırıvə ərazide yaşayın insanların rahatsızlığını səbəb əldəddir. Dağıdıcı müxalifətin oktyabrın 8-də piket bir dəha göstərdi ki, bu ünsürlər yalnız dil pəhləvanları kimi çıxış edə bilərlər. Reallığa gəlince isə, 26 ildir ki, meydana adam yıga bilməyən, bu gün bir pikete heç 50 nəfəri toplaya bilmedilər. Əvvəllerdə olduğu kimi, özünü müxalifət adlandıran o radikal dəstənin üzvləri piketdən sui-istifadə edərək, pozuculuq meyillərinə el atdırıvə ərazide yaşayın insanların rahatsızlığını səbəb əldəddir. Dağıdıcı müxalifətin oktyabrın 8-də piket bir dəha göstərdi ki, bu ünsürlər yalnız dil pəhləvanları kimi çıxış edə bilərlər. Reallığa gəlince isə, 26 ildir ki, meydana adam yıga bilməyən, bu gün bir pikete heç 50 nəfəri toplaya bilmedilər. Əvvəllerdə olduğu kimi, özünü müxalifət adlandıran o radikal dəstənin üzvləri piketdən sui-istifadə edərək, pozuculuq meyillərinə el atdırıvə ərazide yaşayın insanların rahatsızlığını səbəb əldəddir. Dağıdıcı müxalifətin oktyabrın 8-də piket bir dəha göstərdi ki, bu ünsürlər yalnız dil pəhləvanları kimi çıxış edə bilərlər. Reallığa gəlince isə, 26 ildir ki, meydana adam yıga bilməyən, bu gün bir pikete heç 50 nəfəri toplaya bilmedilər. Əvvəllerdə olduğu kimi, özünü müxalifət adlandıran o radikal dəstənin üzvləri piketdən sui-istifadə edərək, pozuculuq meyillərinə el atdırıvə ərazide yaşayın insanların rahatsızlığını səbəb əldəddir. Dağıdıcı müxalifətin oktyabrın 8-də piket bir dəha göstərdi ki, bu ünsürlər yalnız dil pəhləvanları kimi çıxış edə bilərlər. Reallığa gəlince isə, 26 ildir ki, meydana adam yıga bilməyən, bu gün bir pikete heç 50 nəfəri toplaya bilmedilər. Əvvəllerdə olduğu kimi, özünü müxalifət adlandıran o radikal dəstənin üzvləri piketdən sui-istifadə edərək, pozuculuq meyillərinə el atdırıvə ərazide yaşayın insanların rahatsızlığını səbəb əldəddir. Dağıdıcı müxalifətin oktyabrın 8-də piket bir dəha göstərdi ki, bu ünsürlər yalnız dil pəhləvanları kimi çıxış edə bilərlər. Reallığa gəlince isə, 26 ildir ki, meydana adam yıga bilməyən, bu gün bir pikete heç 50 nəfəri toplaya bilmedilər. Əvvəllerdə olduğu kimi, özünü müxalifət adlandıran o radikal dəstənin üzvləri piketdən sui-istifadə edərək, pozuculuq meyillərinə el atdırıvə ərazide yaşayın insanların rahatsızlığını səbəb əldəddir. Dağıdıcı müxalifətin oktyabrın 8-də piket bir dəha göstərdi ki, bu ünsürlər yalnız dil pəhləvanları kimi çıxış edə bilərlər. Reallığa gəlince isə, 26 ildir ki, meydana adam yıga bilməyən, bu gün bir pikete heç 50 nəfəri toplaya bilmedilər. Əvvəllerdə olduğu kimi, özünü müxalifət adlandıran o radikal dəstənin üzvləri piketdən sui-istifadə edərək, pozuculuq meyillərinə el atdırıvə ərazide yaşayın insanların rahatsızlığını səbəb əldəddir. Dağıdıcı müxalifətin oktyabrın 8-də piket bir dəha göstərdi ki, bu ünsürlər yalnız dil pəhləvanları kimi çıxış edə bilərlər. Reallığa gəlince isə, 26 ildir ki, meydana adam yıga bilməyən, bu gün bir pikete heç 50 nəfəri toplaya bilmedilər. Əvvəllerdə olduğu kimi, özünü müxalifət adlandıran o radikal dəstənin üzvləri piketdən sui-istifadə edərək, pozuculuq meyillərinə el atdırıvə ərazide yaşayın insanların rahatsızlığını səbəb əldəddir. Dağıdıcı müxalifətin oktyabrın 8-də piket bir dəha göstərdi ki, bu ünsürlər yalnız dil pəhləvanları kimi çıxış edə bilərlər. Reallığa gəlince isə, 26 ildir ki, meydana adam yıga bilməyən, bu gün bir pikete heç 50 nəfəri toplaya bilmedilər. Əvvəllerdə olduğu kimi, özünü müxalifət adlandıran o radikal dəstənin üzvləri piketdən sui-istifadə edərək, pozuculuq meyillərinə el atdırıvə ərazide yaşayın insanların rahatsızlığını səbəb əldəddir. Dağıdıcı müxalifətin oktyabrın 8-də piket bir dəha göstərdi ki, bu ünsürlər yalnız dil pəhləvanları kimi çıxış edə bilərlər. Reallığa gəlince isə, 26 ildir ki, meydana adam yıga bilməyən, bu gün bir pikete heç 50 nəfəri toplaya bilmedilər. Əvvəllerdə olduğu kimi, özünü müxalifət adlandıran o radikal dəstənin üzvləri piketdən sui-istifadə edərək, pozuculuq meyillərinə el atdırıvə ərazide yaşayın insanların rahatsızlığını səbəb əldəddir. Dağıdıcı müxalifətin oktyabrın 8-də piket bir dəha göstərdi ki, bu ünsürlər yalnız dil pəhləvanları kimi çıxış edə bilərlər. Reallığa gəlince isə, 26 ildir ki, meydana adam yıga bilməyən, bu gün bir pikete heç 50 nəfəri toplaya bilmedilər. Əvvəllerdə olduğu kimi, özünü müxalifət adlandıran o radikal dəstənin üzvləri piketdən sui-istifadə edərək, pozuculuq meyillərinə el atdırıvə ərazide yaşayın insanların rahatsızlığını səbəb əldəddir. Dağıdıcı müxalifətin oktyabrın 8-də piket bir dəha göstərdi ki, bu ünsürlər yalnız dil pəhləvanları kimi çıxış edə bilərlər. Reallığa gəlince isə, 26 ildir ki, meydana adam yıga bilməyən, bu gün bir pikete heç 50 nəfəri toplaya bilmedilər. Əvvəllerdə olduğu kimi, özünü müxalifət adlandıran o radikal dəstənin üzvləri piketdən sui-istifadə edərək, pozuculuq meyillərinə el atdırıvə ərazide yaşayın insanların rahatsızlığını səbəb əldəddir. Dağıdıcı müxalifətin oktyabrın 8-də piket bir dəha göstərdi ki, bu ünsürlər yalnız dil pəhləvanları kimi çıxış edə bilərlər. Reallığa gəlince isə, 26 ildir ki, meydana adam yıga bilməyən, bu gün bir pikete heç 50 nəfəri toplaya bilmedilər. Əvvəllerdə olduğu kimi, özünü müxalifət adlandıran o radikal dəstənin üzvləri piketdən sui-istifadə edərək, pozuculuq meyillərinə el atdırıvə ərazide yaşayın insanların rahatsızlığını səbəb əldəddir. Dağıdıcı müxalifətin oktyabrın 8-də piket bir dəha göstərdi ki, bu ünsürlər yalnız dil pəhləvanları kimi çıxış edə bilərlər. Reallığa gəlince isə, 26 ildir ki, meydana adam yıga bilməyən, bu gün bir pikete heç 50 nəfəri toplaya bilmedilər. Əvvəllerdə olduğu kimi, özünü müxalifət adlandıran o radikal dəstənin üzvləri piketdən sui-istifadə edərək, pozuculuq meyillərinə el atdırıvə ərazide yaşayın insanların rahatsızlığını səbəb əldəddir. Dağıdıcı müxalifətin oktyabrın 8-də piket bir dəha göstərdi ki, bu ünsürlər yalnız dil pəhləvanları kimi çıxış edə bilərlər. Reallığa gəlince isə, 26 ildir ki, meydana adam yıga bilməyən, bu gün bir pikete heç 50 nəfəri toplaya bilmedilər. Əvvəllerdə olduğu kimi, özünü müxalifət adlandıran o radikal dəstənin üzvləri piketdən sui-istifadə edərək, pozuculuq meyillərinə el atdırıvə ərazide yaşayın insanların rahatsızlığını səbəb əldəddir. Dağıdıcı müxalifətin oktyabrın 8-də piket bir dəha göstərdi ki, bu ünsürlər yalnız dil pəhləvanları kimi çıxış edə bilərlər. Reallığa gəlince isə, 26 ildir ki, meydana adam yıga bilməyən, bu gün bir pikete heç 50 nəfəri toplaya bilmedilər. Əvvəllerdə olduğu kimi, öz

Heç kimə lazımlı olmayan lüzumsuz müxalifət

Azərbaycan müxalifətinə məxsus bir çox təsəvvürlər və bu təsəvvürlərdən doğan istəklər var ki, həmin təsəvvürlərin və istəklərin mərkəzində mitinq keçirmək şəkəri dayanır. Bu küçə müxalifəciliğinin dərrakəsinə görə mitinq həkimiyətə qarşı mübarizinin ən effektiv formasıdır. Amma hələ də ötən əsrin sonlarında qalan ölkə müxalifəcilişləri bu vaxta qədər anlaya bilməyiblər ki, artıq bu, heç də belə deyil.

Dünya təcrübəsinə, xüsusilə, son dövrlərdə dünyada baş verən hadisələrə nəzər salıqda, görürük ki, mitinqlər, sadəcə, kortebii xalq kütlesinin hər hansı bir səbəbə qarşı etirazıdır. Kütłəne həkimiyət arzusunda deyil, kütłənin nə vəzifə istəyi ola bilər, nə də iqtidasi iddiası barədə söhbət belə gedə bilməz. Kütłə, hətta onun da fərqində deyil ki, toplaşması bir neçə avantüristin mənafeyinə xidmet edir. Eyni ilə Ə.Kərimlinin qrant almasına, övladını xaricdə oxutması, yaşıtması üçün vəsait əldə etməsinə, en azından, siyasi dividend qazanmasına xidmet etdiyi kimi. Bundan artığına da özünü bu müxalifətin lideri kimi təqdim edən Kərimli heç ümidi belə etmir. Çünkü çox yaxşı başa düşür ki, mitinqləri, daha doğrusu, mitinq adı verdiyi etiraz aksiyaları bundan artığını vəd edə bilməz. Müxalifəcilişlərin başılıarı dünya təcrübəsi ilə məger tanış deyilmə? Bilmir ki, çağırış etdiyi aksiyalar, əslində, təmsil olunduğu, guya ki, liderlik etdiyi müxalifətin güclənməsi deyil, əksine, zəifləməsinə xidmet edir? Belə ki bu avantürist, onu da bilmir ki, keçirilən aksiyalar həkimiyətin daha da güclənməsinə xidmet edir və dünya təcrübəsindən də, yoxsa xəbərsizdir bu avantürist? Əsla, inandırıcı görünmür ki, az qala, 30 ilə yaxın müddətde siyasi səhnədən bir oyundan çıxan bir manipulyator İraq, Suriya, Kolumbiya, Venesuela, Honkonq, hətta Kanada və ABŞ-dakı mitinqlərin nəticələrindən xəbərsizdir. Yəni buna inanan ola biləmi ki, sadalanan ölkələrdəki mitinqlərin sonu nə ilə nəticələndiyini bu hiyləgər bilmir? Bilmir ki, mitinqə çıxan etirazçıların sayı nə qədər çoxdur, paradoksal olsa da, belə həkimiyət o qədər də güclənir?

Dünya təcrübəsi çox mətbətlərə aydınlıq getirilməsi üçün kifayət qədərdir. Məsələn, Kanada və ABŞ-dakı mitinqlər və yürüşlərə fikir verdikdə, görürük ki, bu insanlar nəinse çatmadığını, hansısa ehtiyacın olduğunu, hansısa etirazı çatdırmaq istədiklərini bildirirdilər. Lakin hər dəfə onların etiraz nümayişlərinin dağıdıldığının, polisin çox qəddarcasına davranışının, etirazçıları bir kənara sıxışdırıldığının şahidi olurdu. Onun da şahidi olurduq ki, sıxışdırılmış insanlar telekanallara, televizionlara üz tuturdular, çünki onların məqsədi, sadəcə, isteklərini nəzər-diq-qətə çatdırmaqdır. Bu vəziyyətin isə, həkimiyətə heç bir mənfi təsirindən səhbət gedə bilmez ve əslində, bu halda, həkimiyətin fəaliyyətinin bir az da aktivləşməsi müşahide olunur.

Rusiyada, xüsusilə, Moskvadanın mərkəzində olan mitinqləri xatırladıqda, görürük ki, bu mitinqlər də həkimiyətə zərər qədər mənfi təsir göstərmədi. Əksinə, həkimiyətin ricaqları daha da möhkəmləndi, həkimiyətin xalq arasında populyarlığı dəha da artdı, həkimiyət institutlarının və strukturlarının fəaliyyəti dəha da intensivləşdi.

Son nəticədə isə, mitinq vasitəsilə xalqa xıtab etmek istəyənlər uduzdular. Uduzmaqları bir tərəfə, yox dərəcəsində olan nüfuzları da tamamilə heç döndü.

Honkonqdakı mitinqlərdə də eynisi müşahidə etdi. Honkonq Çinin mövcud strukturlarını dəyişmək üçün Qərbin ortaya atdığı bir ssenari olmasına baxmayaq, yənə nəticəsiz oldu. Bu mitinqlərin də hansısa nəticə verdiyini görən olmadı. Həkimiyət zərər qədər uduzmadı. Bir az da möhkəmləndi və bir az da feallaşdı.

Azərbaycanda da vəziyyət eyni şəkildədir. Ölkədə kimlər tərəfindənən narazı salınan insanlar, hansısa səbəbə görə etiraz edən xalq kütlesi nə vəzifə arzusundadır, nə iqtidara gəlmək istəyindədir, nə də həkimiyəti elə keçirməyə meylli belə deyil. Sadəcə, hansısa səbəbə görə narazı olan insanlar bunun barəsində həkimiyətə məlumat vermək arzusundadır. Əli Kərimli kimi manipulyator, avantürist isə, bu məqamdan yənə də öz çirkin məqsədləri üçün mahərətlə istifadə edir və sonra da öz mənafeyinə xidmet etmesi üçün bu kütledən yararlanmağa çalışır. Bir çox hallarda buna nail olur da. Belə aksiyalar, mitinq adı verilen toplantılar barədə dəfələrlə şəxşidilmiş məlumatlar bu xalqa, bu dövlətə düşmən kəsilən və onlara qrant ayıran qruplara göndərilir ki, müxalifət başılıarı ailəsinin xəricdə yaşayışını təmin edəcək vəsaitləri, pulları əldə edə bilsin. Təbii ki, ona bu vəsaitlər, pullar antimilli addimlar atlığına görə ölkəmizi gözü görməyən ermənipərəstlər tərəfindən verilir.

Qeyd olunduğu kimi, Kərimlinin timsalında müxalifət başılıları bundan artığına, yəni sahibinin ona xeyanət möqəbilində veriklərindən artığına ümid belə etmirlər. Bilirlər ki, sosial sıfariş hesab olunmayan bu mitinqlərin mahiyyəti belə yoxdur və bu mitinqlərin təsir dairesi də sıfirin altındadır. Azərbaycanda həkimiyətə sözünü demək istəyen qüvvələr meydanda, ən azı, bir milyon insan toplasdığını görməlidir. Çünkü dəfələrlə qeyd olunduğu kimi, 10 milyonluq xalqın mitinqə toplaşanlarının sayının Ə.Kərimli yuxusunda belə 100 minə çatdığını görəydi də, bu, onun üçün yetərlə ola biləndi. Çünkü Toplaşanların sayı milyondan az olduğu təqdirdə, mitinqin hansısa təsirindən səhbət belə gedə bilmez və Azərbaycan müxalifəcilişləri hansısa idman meydançasına üç, beş, on, hətta yuxusunda belə görmədiyi elli min adamı toplamaqla, həkimiyətə sözünü ultimativ şəkildə demek gücünə və iqtidarına malik ola da bilməz. Hay-küy salıb, istəfa, azadlıq kimi şular səs-

ləndirməklə, siyasi mübarizənin başa çatdığını və yaxud başlandığını bəyan etməklə heç nəye nail olmaq mümkün deyil. Azərbaycan müxalifətinin, gec də olsa, ən azından, qəfət yuxusundan aylımaq vaxtidır. Bəsdir 26 il bu yuxuda, qəfət yuxusunda yatdıqları. Kimlərə isə xidmet etmək, kimlərinən sifarişlərini yerine yetirmək Azərbaycan həkimiyəti ile mübarizə aparmaq bəhənəsi ilə Azərbaycana, xalqa və həkimiyətə qarşı mübarizə aparmaq, nifət və söyüş üzərinə köklənmiş müxalifətindən faydalanaq cəhdələri radikal müxalifətə heç nə ved etmir. Radikal müxalifətin liderleri, xüsusilə, böyük və ya kiçik sayılan partiyaların rehbərləri, gec də olsa, düşünməlidirlər ki, 26 illik uğursuzluğa, uğursuz mübarizəyə, mənasız və nəticəsiz fəaliyyətə, küçə-hay-küylərinə artıq son qoymaq lazımdır. Hazırda dünya təcrübəsində sivil qaydada mübarizə üsulundan istifadə edilir və effekti də göz qabağındadır.

Öğər Azərbaycan müxalifəti normal siyasi mübarizə isteyirə, sivil qaydada bu mübarizəni aparmalı, parlament seçkilərinə, heç olmasa, majoritar qaydada qatılmalı, sözlərinin parlamentde deməli və qanunvericilik təşəbbüsleri ilə çıxış etməlidir. Müxalifətin fəaliyyəti qanunları pozmaqdan ibarət deyil. Əksinə, müxalifət qanunlara söykənməli, sivil qaydada plan və proqramlarla çıxış etməlidir.

Göz qabağında olan budur ki, Azərbaycan müxalifəti çox zəif, dağınış və nəyə isə nail olmaq istədiyini bəyan etməkdən başqa heç nəyə, heç bir işe yaramayan siyasi partiyalar yığınından ibarətdir. Qeyd etdiyim kimi, siyasi partiyalar yığınından ibarət müxalifət, sonda həkimiyətin dəha da güclənməsinə rəvac verdiyini anlamalıdır. Anlamalıdır ki, siyasi mübarizəyə, ələlxüsüs, sağlam siyasi mübarizəyə qoşulan müxalifət nə qədər güclü olarsa, həkimiyət də bir o qədər güclənər. Məhz bu baxımdan, Azərbaycan həkimiyətinin də, digərləri kimi, güclü müxalifət istəyi var. Lakin güclü müxalifət ehtiyac olsa da, heç bir ölkədə xalqa, dövlətə düşmən kəsilən, xaricdən maddi vəsait alb xaricdə yaşanın, xaricə qıslanın, satılan müxalifətə qəti ehtiyac yoxdur. Bir sözlə, sosial şəbəkələrdə, küçə və meydanda nifrin və qarışılardan yağıdır. Belə bir müxalifət ne xalqa lazımdır, ne həkimiyət, ne də müxalifətin ele özüne də. Qısqası, heç kimə lazımlı olmayan lazımsız müxfalifət cəmiyyətdə də artıqdır və onuz da, mənasız fəaliyyətlə meşğul olanların siyasi səhnəni tərk etmələrinin çıxdan vaxtı yetişib.

Inam HACIYEV

İsa Qəmbərdən Müsavatı parçalayacaq daha bir anons

Sabiq başqan tərəf tutub, qurultayda çaxnaşma yaratmağı planlaşdırır

Müsavat partiyasının növbəti qurultayına sayılıcaq günlər qalib və həmin qurultayda başqanlıq namizədlərin yeni başqan seçimində iştirakları gözlonılır. Artıq məlumdur ki, başqanlıq 3 namizəd var və onlar Arif Hacılı, Tofiq Yaqublu və Yadigar Sadıqlıdır. Qurultay öncəsi, sabiq başqan Isa Qəmbərin öncəki qurultayda olduğu kimi, bu qurultayda da çaxnaşma yaratmaq, partiyani parçalamaq cəhdli artıq indidən görünür. Daha dəqiq desək, İ.Qəmbər bu yarışda hazırlıq başqan A.Hacılinin namizədliyini dəstəklədiyi bəyan edib. Bu isə, onuz da, gərgin olan partiyadaxili vəziyyətin daha da gərginləşməsini, qruplararası savaşın artmasına, kəskin ziddiyyətlərin yaranmasına səbəb olub.

Müsavat həm qurultay, həm də növbəti parçalanma ərafəsindədir

İ.Qəmbərin A.Hacılini nəyə görə başqan görmək istədiyi müxtəlif "əsaslarla" sübuta yetirmək istəməsi və nəticədə, "qurultayda səs verəcəyim, başqan kimi görmək istədim" namizəd Arif Hacılıdır. Bu mövqeyimin səbəbləri çoxdur, "Arif bəyə səs verin" çağırışlarını etməsi, artıq həm T.Yaqublunun, həm də Y.Saqıqlının tərəfdarları arasında çaxnaşma yaradıb. Hər iki başqanlıq namizədlər belə bir çağırışını seçki ənənələrinə pozulması, hemçinin, başqan olmamasına rəğmən, İ.Qəmbərin partiyanın işlərinə müdaxilə etməsi kimi qiymətləndirilərlər. Hətta bununla bağlı qurultayda məsələ qaldıracaqlarını, lazımlı gələrsə, qurultayı işini və başqanlıq seçkilərini boykot edəcəklərini də istisna etməyiblər. Bununla bağlı her iki tərefin adamları sosial şəbəkələrdə müəyyən eyhamlar vurmağa başlayıblar.

İsa Qəmbər əvvəlki qurultaydakı planını bu dəfə də işə salır

Yeri gəlmışkən, müsavatçıların öncəki qurultayında yaranan hadisələr, baş verən istəfələr və narazılardan səsli-küylü ittihamlarını da xatırlatmaq olar. Məsələn, Müsavatın əvvəlki qurultayında başqanlıq uğrunda yarış son anda, digərləri istisna olmaqla, A.Hacılı və iqtisadçı Qubad İbadoğlu arasında getmişdi. Həmin vaxtda da İ.Qəmbər A.Hacılini dəstəkləyirdi. Hətta bəyan etmişdi ki, onu istəyən A.Hacılıya səs versinlər və s. cüzi fərqli A.Hacılinin qalib gəlməsindən sonra partiya, faktiki olaraq, iki hissəyə parçalandı, Q.Ibadoğlu tərəfdarları ilə birlikdə Müsavatı tərk etdi və həzirdə "Demokratiya və Rifah" hərəkatına rəhbərlik edir. Köhnə müsavatçıların da eksəriyyəti həmin hərəkatda yer almadağıdır. Həbelə, Tural Abbaslı və başqları da müxtəlif adda siyasi təşkilatlara parçalanaraq, Müsavat partiyasından istefaya getmişdilər.

Eks-başqanın məqsədi nədir?

Baş verənlərdən, həm də belə bir nəticəyə gəlmək mümkündür ki, İ.Qəmbər, çox yəqin ki, əvvəlki planını işə salıb, partiyani parçalamaq, zəiflətmək məqsədini daşıyır. Onun bu məqsədi arxasında dayanan reallıq isə budur ki, o, bir neçə dəfə başqan olmayıcağını, Müsavata rəhbərlik etməyəcəyini bəyan etəsə belə, həmin bəyanatlar, sadəcə, formal xarakter daşıyır. Əslində isə, İ.Qəmbər ele bu lazımdır. Da-ha dəqiq desək, A.Hacıliya guya dəstək göstərmək, partiyadaxili narazılıqları artırmaq, bu vasitə ilə özünü yenidən başqanlıq kreslosuna geri döndərmək. Hər halda, İ.Qəmbərin siyaset arenasında olduğu bütün dövrlərde onun müxalif döşərgesində bənzər gedisələr edib, parçalayıcı mövqeyə sahib olması yaddaşlarda qalır. Beləliklə, Müsavat partiyası həm qurultay və həm də parçalanma ərafəsindədir.

Rövşən RƏSULOV

Yenə eyni oyun, yenə köhnəlmış, pas atmış erməni təfəkkürlü Əli Kərimli-Cəmil Həsənli kimi siyasi kuklaların oyununu. Bu oyunun təlxək oyuncuları Ə.Kərimli və C.Həsənli sağlam olmadıqları üçün, ancaq qanunsuz əməllərə əl atmaq yolunu tutaraq, "Milli Şura" razılışdırılmış piket qaydalarını pozaraq, oktyabrın 8-də Bakı Şəhər icra Hakimiyyətinin binası ətrafında qanunsuz yürüşə cəhd etdi. Ən maraqlı məqam isə günlərdir sosial şəbəkələrdən erməni iyi verən ağızları ilə xalqı mitinqə gəlməyə çağırışlar edən nə "Milli Şura"nın, nə də AXCP sədrini gördüm deyən olmadı. Bununla yanaşı, Ə.Kərimlinin 50 nəfərlə "inqilab" etmək cəhdini AXCP və "Milli Şura" adlı qurumun miskin durumunu, verilən populist bəyanatlarının arxasında, heç bir real güc olmadığını açıq şəkildə nümayiş etdirdi.

Aidiyyəti orqanları xəbərdarlıqlarına baxmayaraq, sosial şəbəkələrde piketi mitingləşçəvirmək və daha radikal metodlara əl atmaq çağırışları Ə.Kərimli və etrafının niyəyetinin heç də dinc aksiya keçirmək deyil, yaradılmış imkandan istifadə edərək, öz məkrli niyyətlərini reallaşdırmaq olduğunu göstərdi.

Beləliklə, ictimai asayışın pozulması ilə müşayiət olunan küçə yürüşüne cəhdin və aksiya iştirakçılarının hüquqazidd əməllərinin qarşısı alındı.

Bakı Şəhər Baş Polis İdaresinin məlumatında bildiril ki, piket üçün müəyyən edilmiş vaxtdan xeyli qabaq müxtəlif yerlərdə toplaşaraq, hüquq qaydasını pozmuş 17 şəxsə xəbərdar edilib, 4 nəfer barəsində inzibati protokol tərtib olunub. Həmçinin, polisin qanuni tələblərinə tabe olmayıaraq küçə yürüşü keçirməyə cəhd edən 5 nəfər haqqında toplanmış inzibati materiallar məhkəməyə göndəriləcək, sərxiş halda olan ve üzərində soyuq silah aşkarlanıb götürülmüş daha bir piket iştirakçısının əməlinə hüquqi qiymət veriləcək.

İşin faciye terefi odur ki, piketde dünənə qədər riyakarcasına çağrış etməkdən yorulmayan nə sosial şəbəkə bloggeri, AXCP sədri Əli Kərimli, nə də "Milli Şura" adlı, adı olub özü olmayan qurumun sədri Cəmil Həsənli iştirak etmədi!!! Bütün olanları Kərimli evindən, Həsənli isə Uzaq Amerikadan izlədi. Heç de təəccüb doğurmur. Çünkü bu mənevyyatlılar həmişə belə olublar. Necə deyirlər- dovşana qaç deyir, taziya tut... Sizcə, absurd deyilmə? Gəlmə səbəbini də soruşmağa dəyməz. Və bu gün olanlar Ə.Kərimlinin və başının dəstəsinin riyakarlığını bir daha sübut etmiş oldu.

Beli, "Milli Şura"nın rüsvayıcı piket şousu biter-bitməz, demək olar ki, müxalifət düşərgəsinin bütün cinahları AXCP sədri Ə.Kərimlini hədəfə alaraq, onu ən sərt şəkildə tənqid və tehqir etməyə başladılar. Hətta piket-şouya qədər de eyni hal yaşandırı. Məraqlı məqamlardan biri də ittiham hədəfinde, məhz Ə.Kərimlinin olmasıdır. Yəni "Milli Şura"nın sədri rolunda çıxış edən Cəmil Həsənli isə, ümumiyyətə, nə saya, nə de hesaba alınırdı. Bu isə, ilk növbədə, bele qənaətə gəlməyə əsas verir ki, C.Həsənli Ə.Kərimlinin ipli kukla tipindəki siyasi oyuncağıdır və onu necə istəyirə, elə də oynadır.

AXCP sədrini isə cəbhəçilər bacarıqsız, səriştəsiz, parçalayıcı və satqın olmasını biliirlər.

**Əli Həsənovdan Əli Kərimliyə
dərs: “siyasi “qabiliyyəti”...**

"Azərbaycan Respublikasında vətəndaşların sərbəst toplaşmaq azadlığı konstitusiyanın 49-cu maddəsi ilə və digər qanunvericilik aktları ilə tənzimlənir. Konstitusiyamıza görə, hər kəsin başqları ilə birlikdə sərbəst toplaşmaq azadlığı, müvafiq dövlət orqanlarını qabaqcadan xəbərdar etmək, ictimai qaydanı və ya ictimai əxlaqi pozmamaq şərtidə, dinc, silahsız yığışmaq, yığıncaqlar, mitinglər, nümayişlər, küçə yürüsləri kecirmək

Xalq piketi dastakləmədi

Əli Kərimli -Cəmil Həsənli kimi siyasi kuklalar ortalıqda görünmədi

Bu sözleri Azerbaycan Respublikası Prezidentinin İctimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov "facebook" profiliндəki paylaşımında qeyd edib: "Azerbaycan həkimiyyətinin sərbəst toplاشmaq azadlığına baxışı "cəmiyyətin iradəsi təkcə dövlət qurumlarından xalqa doğru deyil, daha çox xalqdan dövlət qurumlarına sırayet etməlidir" fəlsəfəsinə əsaslanır. Bu mənada, həkimiyət heç zaman vətəndaşların sərbəst toplasmalarına, öz fikir və rəylərini açıq ifadə etmələrinə mane olmayıb, ister paytaxt Bakıda, istərsə də bölgələrimizdə insanların bir araya gələrək, kollektiv düşüncələrini ifadə etmələrinə daim şərait yaradıb. Lakin o da, nəzərə alınmalıdır ki, heç bir ölkədə ayrı-ayrı qurumların vətəndaşların toplantı və nümayiş hüququndan bəhrənərək, istədiyi zaman və istədiyi məkanda aksiya keçirmək təcrübəsi mövcud deyil. Çünkü bütün dünyada ölkələrində hakimiyət orqanları insanların etiraz hüququna şərait yaratmaqla yanaşı, həm də qanunların tələblərinə əməl olunmasına, aksiyaların təhlükəsizlik və ictimai asayışın təmin edilməsinə, vətəndaşlarım

Siyavuş Novruzov: "Milli Şura"nın piketi təxribat xarakteri daşıyır

Yeni Azərbaycan Partiyasının icra katibinin müavini, millet vəkili Siyavuş Novruzov Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyası və "Milli Şura"nın "Sərbəst toplaşmaq haqqında" Qanunun tələblərini pozduqlarını bildirib: "AXCP və "Milli Şura" "Sərbəst toplaşmaq haqqında" Qanunun tələblərini pozaraq, onlar təyin olunmuş yerde eyil, orta məktəbin qarşısında dərs prosesini pozmaqla, şagirdlərin və valideynlərin hərəkəti nə maneqçılık törətməklə piket keçirib. Aksiyaya başlamazdan əvvəl, təyin olunmuş yerde deyil, insanların intensiv hərəkət etdiyi, yaşış olduğu dar səkide müxtəlif şüaların səsləndirilməsi, ajiotaj yaratmaq cəhdər qanunun tələblərinə zidd əməller olmaqla yanaşı, həm də bu insanların niyyətlərinin öz etirazlarını bildirmək deyil, asayış keşikçilərini təxribata çəkmək və problem yaratmaq olduğunu nümayiş etdirib. Təşkilatçıları öncədən Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinə dəvət edilib, onlara piketdə səsləndiriləcək şüalar və digər məsələlərlə əlaqədar xəbərdarlıq olunub, lakin onlar yena də piketin keçirilməsi zamanı qanuni tələblərə əməl etmeyiblər. Kənarda əlində "Xalq sizinlədir! Cənab Prezident İlham Əliyev" şüarı ilə da yanın bir nefərə hücum, plakatın onun elindən alınması və cirilması bu insanların destruktiv, dözümsüz, təxribatçı qaragürüh olduğunu, heç bir sivil mübarizə metodlarını tənimadığını göstərdi. Bunun özü de piketin təxribat xarakteri dasıdışılığını təsdiqleyir".

S.Novruzov onu da qeyd edib ki, Ə.Kərimli piketde görünmeyib, prosesi kənardan izləmək yolunu tutub: "Tədbirin təşkilatçıları AXCMK və "Milli Şura"nın rəhbərliyində duranların heç biri bu aksiyada iştirak etmədi. Məqsəd piketə ancaq müəyyən adamları təlimatlaşdıraraq göndərməklə təxribat yaratmaq, sonra bu görüntüləri çəkerək, Avropa qurumlarına göndərmək olub. "Şərbət top-

laşmaq haqqında” Qanunun tələbləri və təşkilatçılar buna görə cavabdehlik daşıyırlar”.

Elman Məmmədov:
“Xalq bu yalançılara inanmır
və ölkədə mitinqə ehtiyac yoxdur”

Millet vəkili Elman Məmmədov "Milli Şura"nın təşkil etdiyi 50 nəfərlik piket cəhdini növbəti dəfə iflasa uğradığını bildirərək vurğulayıb ki, başqa cür də olmayacağı: "Çünki 25 ildir ki, ister Ə.Kərimli, ister C.Həsənli, isterse də dağıdıcı düşərgənin partiya sədrleri olsun, onların bütün çırキン oyunları iflasa uğurayacaq: "Çünki xalq bu yalançılarla inanmır və ölkədə mitinqə ehtiyac yoxdur. Bilirsiniz, bu, artıq dəfələrlə təstiğini tapıb ki, AXCP normal şəkildə aksiya təşkil etmək iqtidarından deyil. Ə.Kərimlinin sosial şəbəkələrdə vətəndaşları bu aksiyani müşahidə etməyə çağırması, şəhərin mərkəzində ita-ətsizlik mühiti və hətta mümkün olacaq təqdirdə qarşıdurma yaratmaq, özünü müxalifdə real güc mərkəzi kimi təqdim etmək və müvafiq piar kampaniya aparmaq məqsədi daşıyıb. Nəticə isə, göz qabağında oldu. Artıq xalq dərk edir ki, Ə.Kərimli və onun kimilərin populist bəyanatları, yalandan başqa bir şey deyil. Bugünkü yığıncaq, bir daha onu göstərdi ki, bu şəxslərin məqsədi heç də şəherdə dinc aksiya keçirmek deyil, piketi mitinqə çevirmək, şəhərin mərkəzində qarşıdurma yaratmaq və çaxnaşma salmaqdır. Xalq arasında etimadını itirən bu tip insanlar çıxış yolunu indi də çaxnaşma yaratmaqla xalqın diqqətini özlerinə çekməyə cəhd edir. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti onlara piket keçirmek üçün lazımı yer ayırsa da, onların aksiya başlamazdan əvvəl təyin olunmuş yerde deyil, insanların intensiv hərəkət etdiyi, yaşayış olduğu dar səkide müxtəlif şüarlar səsləndirməklə ajotaj yaratmaq cəhdləri qanunun tələblərinə zidd əməllər olmaqla yanaşı, həm də bu insanların məqsədinin asayış keşikçilərini təxbibata çəkmək və problem yaratmaq olduğunu nümayiş etdirdi".

Millet vəkil bildirib ki, 90-cı illerin psixologiyası ilə yaşıyan bu şəxslər müəyyən yollarla qanuna tabe olmayıaraq küçədə polisə müqavimət göstərməyə, təhqirəmiz ifadələr işlətməklə çaxnaşma yaratmaq, yol bağılamaqla insanları narahat etmək istədilər: "Hətta iş o yerə çatdı ki, onlar mitinqi pisləyen, ərazidə yaşıyan və kənarda dayanınlara da hücum çəkməkdən çəkinmədi-ler".

Əli Kerimlinin piketdə iştirak etməməsinə gelincə isə, E.Məmmədov bunu təbii hal kimi qarşılıyab: "Axi, Əli Kerimli piketdə iştirak edib, ne desin? Yenə yalan vədler, pafoslu çıxışlarımlı etsin? Əli Kerimlinin deməyə sözü olmadıqından, özü "utandı", əgər utanın üzü varsa..." .

Fransız psixoloq Juler iddia edir ki, insanlarda satqınçılıq və xəyanət simptomları bir dəfə formalırsa, bu, sistemli şəkildə davamlı olur və ətraf mühitə ikrah yaranır. Bu mənTİqLƏ yanaşsaq, aydın olur ki, bu gün müxalifet illərdi ki, eyni mühitdə qalıqlar, zaman-zaman bir-birilərinə xəyanət ediblər və demek olar ki, artıq bir periodiklik yaranıb və bunun qarşısını almaq, sadəcə, mümkün-südür. Yeni bu yaşdan sonra nə İsa Qəmbəri, nə Əli Kərimlini, nə Cəmil Həsenlini, nə Arif Hacılıni, nə Rəsul Quliyevi dəyişmək mümkün deyil. Çünkü birində xəyanət edib və bunu gizletməyə çalışan "lider", diger tərefdən isə, iddialarını hər gün böyüdən "lider". Şəxsiyyətin ikileşməsi isə, istər-istəmez, insanlarda aqressiyani pik heddiye çatdırır. Bu gün müxaliflərin ister bir-birilərinə, istərsə de ətraf mühitə nifrət etmələrinin başlıca səbəbi də, məhz budur.

Rəfiqə HÜSEYNOVA

Azərbaycanın özünəməxsusluğunu nəzərə almaqla və dünya təcrübəsinə əsaslanaraq, dövlət tənzimlənməsinin ümumi iqtisadi nəzəriyyəsinə ciddi ehtiyac olması barədə tanınmış iqtisadçı-alim T.A.Quliyevin dövlət tənzimlənməsinə dair baxışlarını təqdirəlayıq hesab etmək olar. Bu məsələnin düzgün həllindən yalnız iqtisadi modernləşmənin gedisi yox, cəmiyyətin bütün sahələrinin fəaliyəti və gələcək vəziyyəti asıldır. İnsan haqlarının təmin olunmasında da bu məsələ müstəsna əhəmiyyət malikdir. İnkıraf etmiş iqtisadi sistemə malik ölkələrdə insan hüquqlarının daha etibarlı qorunması faktı bunu sübut edir. İnsan hüquqları o yerdə və o zaman lazımlıca təmin olunur ki, cəmiyyətin iqtisadi həyat sahəsi optimal təşkil edilir, hüquq və etik normalar, ədalət prinsipi, mənəviyyat tələbləri çərçivəsində idarə olunur. Bu kontekstdə iqtisadi təməl məsələsi həm də mənəvi-psixoloji, sosial-aksioloji və hüquqi-əxlaqi məsələdir.

Ictimai transformasiya şəraitində insan hüquqlarının təşəkkül və inkişafından danışarken, bir vacib problemdə diqqət yetirmək istərdim. Heç bir ölkəde siyasi müstəqillik iqtisadi azadlıq və müstəqillik olmadan uzun illər yaşaya və fəaliyyət göstərə bilmez, eyni qaydada, iqtisadi və siyasi müstəqillikdən kənar hansısa insan hüquqlarından danışmaq əbəsdir, çünkü belə vəziyyətdə şəxsiyyət və xalq suverenliyinə, vətəndaş seçimini və milli mənafenin öndə tutulmasına yer qalmır.

Iqtisadi azadlıq mövcuddursa, millet xarici güc və digər amillərdən asılı olmayaq, nəzəriyyəli yaşayışını təmin edə bilir, maddi və mənəvi ehtiyatlarını qorumağa qadir olur. Məhz ölkənin iqtisadi azadlığı şəraitində azad iqtisadiyyat, yəni fəaliyyəti kənar qüvvələrin təsirine məruz qalmayan, hüquq normaları çərçivəsində iqtisadi qanunlarla tənzimlənən, bazarın tələblərinə uyğun fəaliyyət göstərən, sağlam və sərbəst rəqabətə əsaslanan iqtisadiyyat mümkündür. Burada mülkiyyət hüququ və azadlığı, sahibkarlıq və rəqabət azadlığı, sərbəst qiymətçöymə və tələb-təklif dialektikası mövcuddur. Azad iqtisadiyyat dövlətin bürokratik mündəxiləsini deyil, tənzimləyici və yardımçı funksiyalarını qəbul edir.

Milli iqtisadiyyat dedikdə, məhz

tesir gösterir.

Cəmiyyətin yeni struktur-funksiyalı səviyyəyə transformasiyası prosesində bazar utopiyasından, bazar subyektivizmindən, bir sözle, bazar fundamentalizmindən siğortalanmaq olduqca vacibdir. Bazar fundamentalizmi iqtisadiyyatda bürokratik idarəetmə prinsiplerinə vüset verməklə yanaşı, cəmiyyəti və iqtisadiyyatı tənəzzülə aparır, insan haqlarının özəyini təşkil edən dəyərlərin deformasiyasına, alverçlik psixologiyasının və egoistik ovqatın yaranmasına səbəb olur. Bazar fundamentalizmi, vaxtilə C.Sorosun, haqlı olaraq dediyi ki, ekstremizmin bir növüdür. T.A.Quliyevin fikrine isə, "bazar ekstremizmi o vaxt özünü göstərir ki, iqtisadi maraqlar yanlış anlayışlar və mülahizələr üzərində qurulur."

Ekstremizmin bariz nümunəsi olan fundamentalizm, əslində, totalitar-ehkamçı şurun mehsuludur və bu səbəbdən də, həmişə təkcə, xüsusi olana, əlahiddə nəyəse möhtacdır. Bu yanaşmada bərabərhüquqluluğu, ədalətliliyi eməkdəliyi, alternativliyi və seçime yə verilmədiyindən, demokratik norma və prinsiplər də öz əhəmiyyətini itir. Beləliklə də, insan haqlarının reallaşma bazasına böyük zərər yetirilir ki, bu da, özünü müxtəlif səviyyə və aspektlərdə göstərir.

sına qarşı mübarizədən ibaret olmalıdır. Yalnız bu mübarizənin real və etibarlı halında insan hüquq və azadlıqlarının effektli təminati mümkündür. Son məqsədi demokratik konsolidasiya olan siyasi modernləşmənin uğurları da, ilk növbədə, bu mümkünlüyün dərəcəsi ile ölçülür. Bu mənada, ölkə başçısı İlham Əliyev öz çıxış və nitqlərində tez-tez məmər etikası, korupsiya ilə mübarizə məsələlərinə diqqət yetirməsi, tənqidli fikirlər söyləməsi tamamilə anlaşılan və təqdirəlayıq haldır. 2013-cü ilin prezident seçkilərindən sonra da Cənab İlham Əliyev bu istiqamətdə ardıcıl və sistemli tədbirlərin həyata keçirilməsi zərurətini bəyan etmişdir. Burada, əlbəttə ki, xalqın özündən, bizim hər birimizdən çox şey asıldır. Vacibdir ki, vətəndaşlar seyrçi mövqə tutmasın və hər bir kəs öz töhfəsini versin.

İndiki durumu birmənəli qəbul olunmayan, ciddi ehtiyatlanmalar, hətta bəzən gedisi təşviş və qorxu yaradan müasir dünyada insanın taleyi, onun hüquq və azadlıqlarının neçə, hansı səviyyədə təmin olunması problemləri dövrümüzün görkəmli mütefəkkirini, elm, siyaset, iqtisadiyyat və mədəniyyət nümayəndələrini, habelə, düşünən adı adamları narahat etməkdədir. Bəşəri xarakter almış bu qayıqlanma və həyəcan hissi hal-

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu**

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

Iqtisadi azadlıq və insan haqları

müstəqil iqtisadiyyat nəzərdə tutulur ki, vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının zəminini təşkil edir. Etiraf etməliyik ki, yaranmış inidiki mürəkkəb və çox ziddiyyətli geosiyasi şəraitdə, beynəlxalq münasibətlər sisteminde möqbul davranışın məcəlləsinin olmadığı bir zamanda, iqtisadi müstəqiliyyin atributlarının təmin edilmesi, o qədər də asan deyildir. Qlobal kapitalizmin güc mərkəzləri, aparıcı qüvvələri, transmilli korporasiya və banklar, onların məxfi şəbəkələri tərəfindən ayrı-ayrı ölkələrin iqtisadiyyatı ciddi tehdidlərə üzləşməli olur ki, son nəticədə, insan hüquqlarının reallaşması sahəsində xeyli problemlər yaranır. Eyni zamanda, məhz insan haqları məfhumu qlobal təsirli bu güclərin əlinde milli dövlətlərə qarşı aparılan siyasetin başlıca ale丁inə ənənəlib. Çox vaxt, deyərdim, beynəlxalq təşkilatlar, müxtəlif siyasi-iqtisadi dairelər, dünya mediası insan haqları uğrunda davamı insan naminə deyil, öz məkrili niyətlərinin reallaşdırılması üçün aparılır. Belə siyasetlə Azərbaycanda dəfələrlə üzləşməli olub. Bir həqiqətdir ki, beynəlxalq güclərin, transmilli korporasiya və bankların maraqları heç də həmişə hansı ölkənin milli maraqları ilə uzaşmır. Bu ziddiyyət, son nəticədə, insan hüquqlarının reallaşmasına mənfi

Bazar fundamentalizmi iqtisadiyyatda bərabərhüquqluğu, ədalətliliyi rəqabəti pozduğundan, ondan faydalanan yalnız oliqarxiya olur ki, burada da, dövlətin və xalqın maraqlarının ödənilməsindən səhərbət gedə bilməz.

Mütəxəssislərin fikrine, fundamentalizm iqtisadiyyatda liberallaşdırımı, bilavasitə hakim oliqarxiq qrupların maraqlarına tabe edir, patronaj-proteksionist münasibədərin dominatlığını gücləndirir, rüşvet və korrupsiya üçün münbit şərait yaradır, oliqarxiq bürokratiyanın iqtisadiyyata və bütövlükədə, içtimai həyata qeyri-qanuni müdəxiləsini artırır, cəmiyyəti inhisarlıq və ədalətsizlik mühitində böğür, sosial maraq və mənafelərin ödenilməsində ziddiyyətliyi və hətta antaqonistliyi şiddetləndirir. Aydınlaşdır ki, belə bir vəziyyətdə adı insanlar, əksəriyyət üçün transformasiya prosesi məşəqqətli xarakter alır, hüquq və azadlıqlar problemi öz həllini tapmir, vətəndaşların fiziqi-biooji mövcud olması daha ağrılı məsələyə çevirilir.

Cəmiyyətin köklü transformasiyası şəraitində xalqın mənafeyi və hər bir vətəndaşın layiqli yaşayışı namına, dövlətin başlıca qayesi məmur özbaşınaqına, rüşvet və korrupsiyaya, işsizliyə, proteksionizmə, milli sərvətlərin dağıdılma-

hazırda davam edən və dərinleşən qlobal böhranla - insan və insanlıq böhranı ilə bağlıdır ki, onun da öz səbəbləri və təzahürleri vardır. Biz deyə bilərik ki, yaranmış böhran bəşəriyyətin keşməkeşli təkamülünün, insan həyatının tarixən qərarlaşmış durumunun, xalqların və millilətlərin fealiyyətine məxsus səciyyənin cəmiyyətlərin intellektual-mədəni, sosial-iqtisadi inkişafının nəticəsidir. Lakin bu deyim ümumi xarakterlidir, çünkü o, qlobal böhranın səciyyəvi xüsusiyyətlərinə bir aydınlıq getirmir. Belə olduqda, esas səbəbler də üstürtülü qalır, deməli, çıxış yollarını aramaqdə və konkret tədbirlər görmək məsələsində də çətinlikler yaranır.

Son nəticədə isə, həm milli suverenlik, həm də insan haqları kimi fundamental məsələlər ziyanlıdır.

Qlobal böhran insanın öz yüksək həddine çatmış özgələşməsində, daha qabarlıq olaraq təzahür edir. Şəxsin həqiqi, köklü insanı keyfiyyətlərdən uzaqlaşması, bioloji inkişafı ilə sosial inkişafı arasında mövcud olan uyğunsuzluq, qeyri-müəyyənlik, sürətli dəyişən həyat şəraitinə adaptasiyanın çətinlikləri, müasir dünyanın "doğruluğuna" inamın tükənməsi, bəzi hakim dairələrin, milli elitanı təmsil edənlərin sade adamların qayıqla-

rına, istək və arzularına bigənəliyi, obyektiv içtimai rəyin tehrif olunması və yaxud onun təsirsizliyi, kapitalın, maddi mənfəətin əldə edilməsinin yeganə ölçü meyəri olmasına və s. əlamətləri müasir insanın özgələşməsini, sosisuma yadlaşmasının şiddetləndirməklə yanaşı, onun öz hüquqlarına olan münasibətində də problemlər yaradır.

Modernləşmə donunda, müasirleşme adı altında vüset alan barbarlaşma, əslində, bəşəri böhranın başlıca səciyyəsidir. Bu barbarlaşma qədim keçmişə, neçə deyərlər, təbii-ibtidai vəhşiliyə qayıdış deyil - "sivilşəmə"nin bər-bəzəkli kağızına bükülmüş barbarlıqdır. Burada sadədən mürəkkəbə, ibtidaiyən aliye yox, əksinə, gediş var, yəni alıolandan - aşağıya, insandan - məxluqa, şeytanlaşma doğru transformasiya var. Şeytanlaşma yalnız fərdi və ya qrup şəklində olsayıdı, bəlkə də, ona toxunmağa dəyməzdi. Əfsuslar olsun ki, şeytanlaşma kütłəviləşir, hətta deyərdim ki, ölkələr, regionlar, qitələr üzrə tipikləşir, yəni universal məqyaslı bir məsum hadisə ayrı-ayrı coğrafi məkanlarda özünəməxsus sima, əndaze, məzmun-forma alır: avropalı bir cür, asiyali başqa cür barbarlaşır, xristian tipikləşmiş öz fəzasında, müsəlman isə öz dünyasında! Söz yox, bu barbarlaşma-şeytanlaşma qać-ha-qaćında bütün artan-azalan-

fəqlərə baxmayaq, çarplazaşan, üst-üstə düşən elementlər və cəhətlər də var. Ən ümumi olan isə odur ki, rus da, azərbaycanlı da, fransız və ingilis də barbarlıq dərəyasına modernləşmə, sivilşəmə bayraqı altında baş vururlar. Dərinlərə getdikcə də, bəşəriyyətin onsuza da, kövrək durumunu xaosa və üfürnətə qərq edirlər. Artıq elə bil ki, Qurandakı "Özünüzü şeytanlardan qoruyun" xəberdarlığı da, "ali vərliqlərə çatır. Bu yerde böyük rus mütəfəkkiri Nikolay Berdayevin "Müasir dünyada insan taleyi" adlı əsərində verdiyi və açıqladığı "bes-tializm" ifadəsi yadına düşür. Bizim diley mənaca tərcüməsi "şeytanlaşma" deməkdir. Filosof yazır: "Allaha məqbul insanlığa, həqiqi ali bəşəriyyə doğru gedənlər azdır, şeytanlaşma, şeytanlaşmaya, fövqələvhəsiyə doğru gedənlər isə çoxdur. Şeytanizm cilaalanmış sivilizasiyanın daxiliindəkən barbarlıqdır. Bu, tamamilə köhne natural, sağlam barbarlıq deyil. Burada barbarlıq instinktlərinin atavizmi sivilizasiyada sınır və ona görə patoloji xarakterə malikdir. O, varlığın başqa ierarxik pilləsinə aid, öz bərəti və təyinatı olan heyvanlar aləmində mövcud deyil. Heyvan şeytanlaşmış insandan qat-qat yüksəkde durur."

**VAHİD ÖMƏROV,
falsəfə üzrə falsəfə doktoru**

YAP Binəqədi rayon təşkilatı gənclərlə görüş keçirib

Yeni Azərbaycan Partiyası Binəqədi rayon təşkilatı Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyasında partiyanın üzvü olan tələbələrlə görüş keçirib. Görüşdə YAP Binəqədi rayon təşkilatı gənclər birliyinin fəaliyyəti, qarşıda duran vəzifələr, gənclərin ictimai-siyasi fəallığının artırılması, Azərbaycan gənclərinin tutduğu mövqə və digər bir sıra məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparıldı.

Tədbiri giriş sözü ilə açan Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyasının prorektoru Fərhad Möhbəliyev Yeni Azərbaycan Partiyasının ictimai-siyasi heyatda mühüm rolundan danışaraq, ölkədə hakim partiya olduğunu bildirdi.

Görüşdə YAP Binəqədi rayon təşkilatının sədri Ramiz Göyüşov Yeni Azərbaycan Partiyasının Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən 1992-ci il noyabrın 21-də ölkəmizin ağır sınaqlara məruz qaldığı dövrde yaradıldığını qeyd edib və keçidiyi keçməkeşli tarixdən danışdı. Rayon təşkilatının sədri YAP-in Cənubi Qafqazın en böyük partiyası olduğunu, hazırda partiya üzvlərinin sayının 750 minə yaxın olduğunu bildirdi. Natiq partiyanın dövlətin və cəmiyyətin davamlı inkişafına daim xidmət etdiyini, partiya üzvlərinin cəmiyyətin siyasi həyatında mühüm rol oynadığını vurğuladı. YAP Binəqədi rayon təşkilatının fəaliyyəti, həyata keçirdiyi tədbirlər və qarşıda duran vəzifələrlə bağlı ətraflı məlumat verdi.

Tədbir zamanı çıxış edən Azərbaycan Əmək və Sosial Münasibətlər Akademiyasının tələbələri, rayon təşkilatının gənclər birliyinin fealları çıxış edərək, ölkəmizdə həyata keçirilən uğurlu gənclər siyasetindən və bütün sahələr üzrə gənclərin hərtərəfli inkişafı istiqamətində həyata keçirilən məqsədyönlü isləhatlardan danışdır. Çıxışçılar gənclər birliyinin fəaliyyətinin uğurlu olduğunu qeyd etdilər.

Sonda gənclər də, öz növbəsində, bu cür görüşün təşkil edildiyinə və onlara birgə qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsinin və diskussiyanın aparıldığına görə təşəkkürlərini bildirdilər.

Zümrüd BAYRAMOVA

ELAN

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Təsviri incəsənət müəllimliyi ixtisası üzrə I kurs tələbəsi Quliyeva Rəhimə Faiq qızının tələbə bileyti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

X X X

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Tarix ixtisası üzrə II kurs tələbəsi Məmmədov Elgün Elnur oğlunun tələbə bileyti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

X X X

ADPU-nun "Filologiya" fakültəsinin IV kurs tələbəsi Rəhimova İləha Elbrus qızının adına verilmiş tələbə bileyti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavini:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müellifin
mövqeyi üst-üstə düşməye bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur.
Qəzətə AzərTAC, SIA və AZADINFORM informasiya
agentliyklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600

Ses

Son sahifə

10 oktyabr

Mbappe Türkiyə millisinə qarşı oynamayacaq

"Paris Sen-Jermen" futbol klubunun hücumcusu Killian Mbappe Fransa millisinin heyətinə daxil edilməyib. Fransa Futbol Federasiyasının saytında yer alan məlumatda deyilir ki, buna hücumçunun zədəsini tam sağalda bilməməsi səbəb olub. İyirmi yaşı hücumçu "Avro 2020"nin seçmə mərhəlesi çərçivəsində oktyabrın 11-də İslandiya, oktyabrın 14-də isə Türkiyə ilə matçları buraxacaq. Xatırladaq ki, K.Mbappe Fransa çempionatının üçüncü turunda "Tuluza" ilə oyunun 66-ci dəqiqəsində zədələnib.

Sərbəst güləş üzrə Azərbaycan millisi Dağıstana yollanıb

Oktabrın 28-dən noyabrın 3-dək Macarıstanın paytaxtı Budapeştə 23 yaşadək güləşçilər arasında dünya çempionatı keçiriləcək. Azərbaycan Güləş Federasiyasının məlumatında deyilir ki, mundiala da ha yaxşı hazırlaşmaq məqsədilə sərbəst güləş üzrə müvafiq komandamız oktyabrın 9-da Dağıstana yola düşüb. Məşqçilər Zəlimxan Hüseynov və Arif Abdullayevin rəhbərliyi altında oktyabrın 23-dək Mahaçkalada yerli komanda ilə birgə davam edəcək təlim-məşq toplantında 13 güleşçi yer alıb. Hazırkı prosesinin ilk günlərindən məşqlərdə İsləm Bazarqanov (57 kq), Əsgər Məmmədəliyev (61 kq), Turan Bayramov, Sabir Cəfərov (hər ikisi 65 kq), Əşrəf Aşurov, Davud İbrahimov, Cəbrayıł Hacıyev (hamısı 70 kq), Murad Süleymanov (74 kq), Rəşad Yusifli (79 kq), Hacımurad Məhəmmədəsəidov (86 kq) və Şamil Zubairov (92 kq) iştirak edəcəklər. Heftəsonu Yakutskda keçiriləcək Dmitri Korkin Memorialında çıxış edəcək Hacımurad Hacıyev (74 kq) və Abubakr Abakarov (79 kq) isə turnir başa çatdıqdan sonra təlim-məşq toplantısına qoşulacaqlar.

"Barselona" ŞOKDA: Dembele "El Klassiko"nu buraxacaq!

"Barselona"nın fransızı hücumcusu Usman Dembele İspaniya La Liqasının 10-cu turunda "Real"la keçiriləcək matç buraxacaq. "Marca" nəşrinin yazdığını görə, İspaniya Futbol Federasiyası gözlenildiyi kimi Dembeleyə 2 oyunuq cəza verib. Bu na səbəb onun "Sevilya" ilə matçda baş hakim Antonio Mateu Lahozu tehqir etmesi olub. Nəticədə Usman La Liganın 9-cu turunda "Eybar"la, 10-cu turunda "Real"la matçlarda iştirak etməyəcək. Qeyd edək ki, "Barselona" - "Real" görüşü oktyabrın 26-i keçiriləcək.

Əliyar Ağayev Farer adaları-Rumınıya oyununu idarə edəcək

Futbol üzrə "Avro 2020"nin seçmə mərhəlesi çərçivəsində keçiriləcək Farer adaları-Rumınıya oyununu FIFA referisi Əliyar Ağayev idarə edəcək. AFFA-nın məlumatında deyilir ki, Ə.Ağayev Zeynal Zeynalov və Akif Əmirəli kömək edəcəklər. Dördüncü hakim funksiyasını Rehim Həsenov yerinə yetirəcək. Farer adaları-Rumınıya oyunu oktyabrın 12-də Torşava şəhərində keçiriləcək.

"Zirə"nin yeni baş məşqçisi açıqlanıb

"Zirə"nin yeni baş məşqçisi məlum olub. Klubun saytında yer alan məlumatda deyilir ki, paytaxt təmsilçisi ni Zaur Həşimov çalışdıracaq. Bu gün klub rəhbərliyi ilə mütəxəssis arasında görüş keçirilib və razılıq əldə olunub. O, bu vəzifədə dünən istefaya göndərilən Samir Abasovu əvəzləyib. Zaur Həşimovla mövsümün sonuna qədər müqavilə imzalanıb. Yeni baş məşqçi artıq sabahdan işinə başlayacaq.

Redaksiyanın mövqeyi ilə müellifin
mövqeyi üst-üstə düşməye bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur.
Qəzətə AzərTAC, SIA və AZADINFORM informasiya
agentliyklərinin məlumatlarından istifadə olunur.